

Л. П. ДІДКІВСЬКА, Г. Д. ШВЕЦЬ

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА.
СИНТАКСИС**

Частина 2. ТЕСТИ

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ**

Київ
Фенікс
2020

УДК 811.161.2'367(075.8+079.1)

Д44

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 7 від 28 січня 2020 року)*

Рецензенти:

І. П. Дроздова, д. пед. н., професор, завідувач кафедри українознавства Харківської державної академії дизайну та мистецтв;

І. М. Кочан, д. філол. н., професор, завідувач кафедри прикладного українського мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка;

Н. П. Шумарова, д. філол. н., професор, завідувач кафедри мови та стилістики Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дідківська Л. П., Швець Г. Д.

Д44 Сучасна українська мова. Синтаксис (у двох частинах): навчальний посібник для іноземних студентів / Л. П. Дідківська, Г. Д. Швець. – Ч. 2. – Вид. 2-е, виправл. і доповн. – Київ: Фенікс, 2020. – 78 с.

ISBN 978-966-136-732-5

ISBN 978-966-136-734-9 (Ч. 2)

Посібник з українського синтаксису є частиною комплексу навчально-методичного забезпечення освітніх програм з підготовки студентів-іноземців за спеціальністю 035 «Філологія» (спеціалізація 035.01 «Українська мова та література») у закладах вищої освіти України.

У другій частині посібника запропоновано систему тестів різних типів, спрямованих на перевірку знань теоретичних засад синтаксису та рівня сформованості умінь аналізу структури синтаксичних одиниць, їх конструювання і правильного вживання в мовленні.

Для іноземних студентів-філологів, викладачів української мови як іноземної, вітчизняних студентів філологічних спеціальностей.

УДК 811.161.2'367(075.8+079.1)

ISBN 978-966-136-732-5

ISBN 978-966-136-734-9 (Ч. 2)

© Дідківська Л. П., Швець Г. Д., 2020

© Видавництво «Фенікс», 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Тести до теми «Синтаксис як розділ граматики української мови»	5
Тести до теми «Головні синтаксичні одиниці».....	7
Тести до теми «Синтаксичні зв'язки у словосполученні та реченні»	11
Тести до теми «Синтаксис простого речення».....	16
Тести до теми «Головні члени речення»	21
Тести до теми «Другорядні члени речення».....	26
Тести до теми «Типи речень за різними ознаками»	31
Тести до теми «Односкладні речення».....	36
Тести до теми «Повні та неповні прості речення».....	41
Тести до теми «Поняття про складне речення»	44
Тести до теми «Складносурядні речення».....	48
Тести до теми «Складнопідрядні речення»	53
Тести до теми «Безсполучникові складні речення»	59
Тести до теми «Складне синтаксичне ціле»	62
Тести до теми «Текст та його головні характеристики»	65
Тести до теми «Пряма та непряма мова».....	68
ВІДПОВІДІ	71

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник з українського синтаксису призначено для іноземних студентів, які навчаються на філологічних факультетах закладів вищої освіти. Головна мета другої частини посібника – забезпечити контроль знань теоретичних засад синтаксису і рівня сформованості у студентів-іноземців умінь аналізувати структуру синтаксичних одиниць та правильно вживати їх у мовленні.

Тематична організація тестового матеріалу відповідає структурі першої частини навчального посібника: завдання сформовано за 16 темами, що охоплюють такі розділи, як «Словосполучення», «Синтаксис простого речення», «Синтаксис складного речення», «Складне синтаксичне ціле і текст», «Пряма та непряма мова».

Систему тестів до кожної теми утворюють завдання трьох типів, спрямовані на перевірку

- знань теоретичного матеріалу;
- умінь аналізу синтаксичних одиниць, їхньої структури та зв'язків;
- умінь правильного конструювання синтаксичних одиниць, що особливо актуально для іноземної аудиторії.

У посібнику представлено тестові завдання різної форми: на вибір однієї або кількох відповідей, на встановлення відповідності, відкриті завдання (закінчити речення чи дібрати термін, що відповідає запропонованому визначенню). До повторення матеріалу окремих тестових завдань теоретичного характеру автори вдалися свідомо: це сприятиме розвитку вмінь студентів ідентифікувати синонімічні синтаксичні конструкції наукового стилю української мови й доречно користуватися ними.

Лексико-граматичний матеріал завдань організовано таким чином, щоб репрезентувати різні функціональні стилі української мови, з перевагою структур розмовного, публіцистичного та наукового мовлення, що вмотивовано реальними комунікативними потребами студентів-іноземців.

Навчальний посібник можна використовувати як для аудиторної роботи, так і для самостійної. З метою її ефективної організації запропоновано відповіді до тестів. Достатня кількість різнорівневих завдань дає можливість викладачеві вибрати матеріал, який відповідає рівню мовної підготовки групи або, у разі необхідності, організувати індивідуально орієнтоване навчання іноземних студентів. Посібник може бути корисним і для вітчизняних студентів-філологів.

Тести до теми «Синтаксис як розділ граматики української мови»

1. Синтаксис – це...

- А розділ граматики, який вивчає частини мови;
- Б розділ граматики, який вивчає будову словосполучень та речень, смислові відношення в них та засоби їхнього вираження;
- В розділ граматики, який вивчає будову слова і правила утворення слів.

2. До одиниць синтаксису належать...

- А слово і словосполучення;
- Б звук;
- В слово, форма слова і речення;
- Г словосполучення, речення, складне синтаксичне ціле.

3. Предметом синтаксису є...

- А словосполучення, речення, складне синтаксичне ціле;
- Б частини мови;
- В морфеми.

4. Визначте правильний порядок розташування мовних рівнів у мовній системі.

- А фонетика, морфологія, лексика, синтаксис;
- Б лексика, фонетика, морфологія, синтаксис;
- В фонетика, лексика, синтаксис, морфологія;
- Г фонетика, лексика, морфологія, синтаксис.

5. Мова – це...

- А система фонетичних, лексичних та граматичних засобів, за допомогою яких люди виражають свої думки, почуття та спілкуються між собою;
- Б діяльність мовця, який використовує засоби мови в конкретних ситуаціях.

6. Установіть відповідність між назвою розділу мовознавства і його предметом.

А фонетика	1 значення слів
Б лексика	2 слова з погляду того, яка їхня участь у побудові словосполучень та речень
В морфологія	3 фонетичне оформлення слів, речення, його інтонаційна особливість
Г синтаксис	4 слова в аспекті їхньої внутрішньої структури, творення форм тощо

7. Виберіть помилкове твердження.

- А Морфологія і синтаксис мають спільний об'єкт вивчення.
- Б Морфологія і синтаксис мають однаковий предмет вивчення.
- В Морфологія і синтаксис – це розділи граматики.

8. Виберіть правильні твердження.

- А Синтаксис – це розділ граматики, який вивчає будову словосполучень та речень, смислові відношення в них та засоби їхнього вираження.
- Б Синтаксис – це мовний рівень, у межах якого системні одиниці використовують для створення мовленнєвих структур.
- В Синтаксис вивчає закономірності вживання форм слів.
- Г Синтаксисом називають розділ граматики, який подає правила, закономірності побудови мовлення.

9. Закінчіть речення.

1. Мова – це система фонетичних, лексичних та граматичних засобів, за допомогою яких люди виражають свої думки, почуття та спілкуються між собою, а мовлення –
2. Значення словоформи в кожному конкретному реченні залежить від
3. Синтаксис, по-перше, – це
4. По-друге, синтаксисом називають
5. Вищий рівень синтаксису в ієрархії мовних аспектів визначається тим, що
6. Мовні засоби називають системними, а мовленнєві –
7. Морфологія досліджує окреме слово та його форми, а синтаксис –

10. Напишіть терміни, які відповідають цим визначенням.

1. Розділ граматики, який подає правила, закономірності побудови мовленнєвих структур, –
2. Діяльність мовця, що використовує засоби мови в конкретних ситуаціях, –
3. Система фонетичних, лексичних та граматичних засобів, за допомогою яких люди виражають свої думки, почуття та спілкуються між собою, –
4. Мовний рівень, у межах якого системні одиниці використовують для створення мовленнєвих структур, –

Тести до теми «Головні синтаксичні одиниці»

1. Словосполучення – це...

- А предикативна одиниця;
- Б номінативна одиниця;
- В комунікативна одиниця;
- Г непередикативна одиниця;
- Г синтаксична одиниця.

2. Речення – це...

- А предикативна одиниця;
- Б непередикативна одиниця;
- В комунікативна одиниця;
- Г номінативна одиниця.

3. Категорія предикативності властива...

- А словосполученню;
- Б простому реченню;
- В складному реченню;
- Г складному синтаксичному цілому.

4. У категорію предикативності об'єднуються категорії...

- А часу й особи;
- Б особи й модальності;
- В часу й модальності;
- Г часу, особи й модальності.

5. Монопредикативність характерна для...

- А словосполучення;
- Б складного речення;
- В простого речення;
- Г складного синтаксичного цілого.

6. Поліпредикативність властива...

- А словосполученню;
- Б складному реченню;
- В простому реченню;
- Г складному синтаксичному цілому.

7. Визначте правильний порядок розташування синтаксичних одиниць від найпростішої до найскладнішої.

- А словосполучення, складне речення, просте речення, складне синтаксичне ціле;
- Б просте речення, складне речення, словосполучення, складне синтаксичне ціле;
- В словосполучення, складне синтаксичне ціле, просте речення, складне речення;
- Г словосполучення, просте речення, складне речення, складне синтаксичне ціле.

8. Завершена інтонація не характерна для...

- А словосполучення;
- Б простого речення;
- В складного речення;
- Г складного синтаксичного цілого.

9. Базовою синтаксичною одиницею є...

- А словосполучення;
- Б просте речення;
- В складне речення;
- Г складне синтаксичне ціле.

10. Складне синтаксичне ціле є...

- А базовою синтаксичною одиницею;
- Б найвищою комунікативною одиницею;
- В монопредикативною одиницею;
- Г поліпредикативною одиницею.

11. Речення у складному синтаксичному цілому виконують...

- А комунікативну функцію;
- Б структурну функцію;
- В комунікативну і структурну функцію;
- Г номінативну функцію.

12. Установіть відповідність між назвою синтаксичної одиниці та її граматичним значенням.

А словосполучення	1 відношення між реченнями
Б просте речення	2 відношення між словами
В складне речення	3 предикативність
Г складне синтаксичне ціле	4 відношення між частинами речення

13. Виберіть правильні твердження.

- А У побудові синтаксичних одиниць спостерігаємо тенденцію до ускладнення: від словосполучення до складного синтаксичного цілого.
- Б Кожна менш складна синтаксична одиниця входить до складнішої як її будівельний матеріал.
- В Словосполучення бере участь у побудові простого речення, складного речення та складного синтаксичного цілого.
- Г Складне синтаксичне ціле формується зі складних речень.

14. Виберіть помилкові твердження.

- А Складне синтаксичне ціле є одиницею тексту.
- Б Просте речення бере участь у формуванні складного речення та складного синтаксичного цілого.
- В Просте речення разом зі словосполученням формують складне речення.
- Г У складному синтаксичному цілому може бути кілька мікротем.

15. Закінчіть речення.

1. Словосполучення – непередикативна одиниця, а речення –
2. Речення виконує комунікативну функцію, а словосполучення –
3. Складне речення та складне синтаксичне ціле є поліпередикативними одиницями, а просте речення –
4. Просте речення є самостійним повідомленням, а частини складного речення
5. Граматичне значення простого речення – передикативність, а граматичне значення складного речення –
6. Речення має завершену інтонацію, а словосполучення –
7. Просте речення утворюється із словосполучень, а складне синтаксичне ціле –

16. Напишіть терміни, які відповідають цим визначенням.

1. Перехід від синтаксичних одиниць менш складної структури до більш складних конструкцій –
2. Група кількох окремих речень, пов'язаних між собою граматично й тематично, –
3. Монопредикативна синтаксична одиниця –
4. Номінативна синтаксична одиниця –
5. Поліпередикативна синтаксична одиниця, граматичне значення якої складають відношення між частинами речення, –

17. Словосполучення наведено в рядку (розділові знаки в кінці речень опущено)...

- А За вікном почулися чийсь кроки
- Б Працювати лікарем
- В Не пройшло і півгодини, а ти вже занудився
- Г Я загубив ключі

18. Словосполучення наведено в рядку (розділові знаки в кінці речень опущено)...

- А Не варто говорити того, у чому не впевнений
- Б Любі на День народження подарували хом'ячка
- В Надзвичайно важко виконати
- Г Ви зможете виконати це завдання

19. Просте речення наведено в рядку...

- А За розмовами друзі не помітили, як пролетів час.
- Б Ми дуже вдячні за все, що ви для нас зробили.
- В 25 липня відбудеться зустріч із кандидатом у депутати.
- Г Викладач пояснив, як ми будемо проходити практику.

20. Просте речення наведено в рядку...

- А На підвіконні стояв букет польових квітів, а поруч лежали червоні яблука.
- Б У клопотах по господарству я зовсім забула про свою обіцянку познайомити подругу з Валентином Івановичем.
- В Картину, яка була викрадена три роки тому, нарешті знайшли і повернули до музею.
- Г Для підготовки до відзначення ювілею письменника створена комісія, до складу якої ввійшли члени уряду й відомі громадські діячі.

21. Складне речення наведено в рядку...

- А Кладете в окріп нарізані овочі (картоплю, моркву, солодкий перець, капусту) і готуєте на маленькому вогні близько тридцяти хвилин.
- Б Музикант повторював фразу знову і знову, грав повільно і швидко, голосно й тихо.
- В Я не можу погодитися з тим, що сказала Людмила.
- Г Чекаючи на автобус, Микола перечитав усі оголошення на зупинці.

22. Складне речення наведено в рядку...

- А Блиснула через усе небо блискавка, й ударив грім.
- Б Музей розташовано в будинку, зведеному в кінці ХІХ століття.
- В Ви будете чай чи каву?
- Г Огірки необхідно поливати щодня.

23. Складне синтаксичне ціле наведено в рядку (розділові знаки опущено; великі букви на початку речень замінено на маленькі)...

- А ми повинні дізнатися що тут сталося
- Б чому такий безлад що тут сталося мені пояснить хтось чи ні
- В коли зчинився галас ми вбігли до кімнати й побачили там шалений безлад
- Г мені важко пояснити чому це сталося і як це все розпочалося

24. Складне синтаксичне ціле наведено в рядку (розділові знаки опущено; великі букви на початку речень замінено на маленькі)...

- А гості зайшли до кімнати дівчина запропонувала їм чаю з печивом потім вони розглядали сімейні фотоальбоми
- Б коли ми були у Наталі вона пригощала нас чаєм із печивом і показувала сімейні фотоальбоми
- В нам дуже сподобалося печиво яке Наталя приготувала власноруч
- Г мені здається ця фотографія зроблена восени коли ми повернулися з Одеси і я пішла у п'ятий клас

25. Установіть відповідність (розділові знаки в кінці речень опущено).

<i>Синтаксична одиниця</i>	<i>Приклад</i>
А слово	1 Ваша сестра – чудова дівчина
Б словосполучення	2 Пам'ятаю той день, коли Андрій познайомив мене з вашою сестрою
В просте речення	3 Сестра
Г складне речення	4 Ваша сестра

26. Установіть відповідність (розділові знаки в кінці речень опущено).

<i>Синтаксична одиниця</i>	<i>Приклад</i>
А слово	1 Іти назустріч вітру
Б словосполучення	2 Пожежники дісталися до місця трагедії лише через півгодини
В просте речення	3 Цього літа мед качали набагато пізніше, тому що травень був дуже посушливим
Г складне речення	4 Готуватися

Тести до теми «Синтаксичні зв'язки у словосполученні та реченні»

1. Синтаксичний зв'язок – це...

- А вираження граматичних відношень між одиницями, що поєднуються в мовленні;
- Б вираження граматичних відношень між словами, що поєднуються в мовленні;
- В вираження граматичних відношень між реченнями, що поєднуються в мовленні;
- Г вираження семантичних відношень між словами.

2. Типи синтаксичних зв'язків (сурядний, підрядний, координації) виділяють за...

- А структурою синтаксичної одиниці;
- Б граматичною залежністю / незалежністю компонентів один від одного;
- В семантикою синтаксичної одиниці;
- Г морфологічним вираженням головного слова.

3. Три види підрядного зв'язку (узгодження, керування, прилягання) виділяють за...

- А морфологічним вираженням головного слова;
- Б структурою словосполучення;
- В формою залежного компонента;
- Г семантикою синтаксичної одиниці.

4. При узгодженні...

- А головне слово вимагає певної відмінкової форми залежного слова;
- Б зміна форми головного слова визначає зміну форми залежного слова;
- В залежне слово не змінюється;
- Г слова поєднані сурядним зв'язком.

5. У словосполученнях із повним узгодженням головне і залежне слово мають однакові форми...

- А роду й числа;
- Б числа й відмінка;
- В роду, числа й відмінка;
- Г роду й відмінка.

6. У словосполученнях із неповним узгодженням залежне слово виражене...

- А прикметником;
- Б іменником;
- В дієприкметником;
- Г порядковим числівником;
- Г займенником.

7. При керуванні залежне слово виражене...

- А прикметником;
- Б дієприкметником;
- В займенниковим прикметником;
- Г відмінковою формою іменника або займенника;
- Г дієсловом.

8. У словосполученнях зі зв'язком прилягання залежне слово виражене...

- А прислівником;
- Б прикметником;
- В інфінітивом;
- Г дієприслівником;
- Г іменником.

9. В іменних словосполученнях головне слово виражене...

- А іменником;
- Б прикметником;
- В дієсловом;
- Г дієприкметником.

10. У дієслівних словосполученнях головне слово виражене...

- А особовим дієсловом;
- Б дієприслівником;
- В дієприкметником;
- Г інфінітивом.

11. У прислівникових словосполученнях головне слово виражене...

- А прислівником;
- Б дієприслівником;
- В дієприкметником;
- Г прикметником.

12. Установіть відповідність між типом синтаксичного зв'язку та граматичними відношеннями.

А сурядний зв'язок	1 відношення двобічної залежності
Б підрядний зв'язок	2 відношення однібічної залежності
В зв'язок координації	3 відношення незалежності

13. Установіть відповідність між видом підрядного словосполучення та характеристикою його будови.

А просте словосполучення	1 поєднання двох повнозначних слів
Б складне словосполучення	2 різні поєднання сурядних і підрядних словосполучень
В комбіноване словосполучення	3 поєднання головного слова і залежного словосполучення

14. Виберіть правильне твердження.

- А Словосполучення – це номінативна синтаксична одиниця, утворена поєднанням двох чи кількох повнозначних слів за допомогою підрядного або сурядного зв'язку.
- Б Словосполучення – це комунікативна синтаксична одиниця, утворена поєднанням двох чи кількох повнозначних слів за допомогою підрядного або сурядного зв'язку.
- В Словосполучення – це номінативна синтаксична одиниця, утворена поєднанням двох чи кількох повнозначних слів за допомогою підрядного або сурядного зв'язку чи зв'язку координації.

15. Виберіть помилкові твердження.

- А Зв'язок координації характерний для словосполучення.
- Б Зв'язок координації характерний для речення.
- В Зв'язок координації виражає граматичні відношення однієї залежності.
- Г Зв'язок координації виражає граматичні відношення двох залежностей.

16. Закінчіть речення.

1. Виділяють три типи синтаксичного зв'язку:
2. При відношеннях однієї залежності можна поставити запитання від головного слова до залежного, а при відношеннях двох залежностей –
3. Сурядний зв'язок виражає граматичні відношення між незалежними компонентами, а підрядний зв'язок –
4. Підрядні словосполучення класифікують за
5. Виділяють три типи підрядних словосполучень:
6. Узгодження може бути
7. У словосполученнях зі зв'язком узгодження залежне слово стоїть у такій самій граматичній формі, що й головне слово, а у словосполученнях зі зв'язком прилягання –
8. За структурою словосполучення поділяють на
9. За морфологічним вираженням головного слова підрядні словосполучення поділяють на

17. Напишіть терміни, які відповідають таким визначенням.

1. Синтаксичний зв'язок між незалежними компонентами –
2. Синтаксичний зв'язок між підметом і присудком –
3. Підрядний зв'язок у словосполученні, у якому залежне слово виражене незмінюваною частиною мови, –
4. Словосполучення, у яких елементи поєднані сурядним і підрядним зв'язком, –
5. Підрядний зв'язок, при якому до головного слова приєднується залежна відмінкова форма іменника або займенника, –
6. Зв'язок між компонентами синтаксичної одиниці, що перебувають у відношеннях однієї залежності, –
7. Зв'язок між компонентами синтаксичної одиниці, що перебувають у відношеннях двох залежностей, –
8. Номінативна синтаксична одиниця, утворена поєднанням двох чи кількох повнозначних слів за допомогою підрядного або сурядного зв'язку, –

18. Сурядним зв'язком поєднано слова в рядку...

- А читати й аналізувати;
- Б читати книгу;
- В я читаю;
- Г читати із захопленням.

19. Підрядним зв'язком поєднано слова в рядку...

- А Василь – брат;
- Б Василь та брат;
- В Василь з братом;
- Г Василь іде.

20. Зв'язком координації поєднано слова в рядку...

- А мама готує;
- Б смачно готувати;
- В готувати перші страви;
- Г смачно й корисно;
- Г готувати вперше.

21. Зв'язком узгодження поєднано слова в усіх словосполученнях рядка...

- А нова сумка, сучасна музика, її руки, бачити її;
- Б блакитне небо, усміхнена мати, улюблені вірші, в'язана шапочка;
- В його друг, зустріти його, давній товариш, прийняте рішення;
- Г тепла ніч, шоколад «Оленка», люблю шоколад, гордий птах;
- Г неочікувана зустріч, зустріч із друзями, давно зустрічатися.

22. Зв'язком повного узгодження поєднано слова в усіх словосполученнях рядка...

- А хтось незнайомий, різкий звук, станція «Університет», постійний шум;
- Б прекрасне майбутнє, контрольна робота, студент-іноземець, їхні діти;
- В красиві квіти, смачний кекс, цукерка «Ведмедик», напружений час;
- Г пишна спідниця, київська фабрика, місто Київ, друга спроба.
- Г станція «Театральна», печиво «Сюрприз», смачне печиво.

23. Зв'язком неповного узгодження поєднано слова в усіх словосполученнях рядка...

- А місто Бровари, магазин «Меблі», острів Крит;
- Б яблуневий цвіт, найпотаємніша мрія, високі гори;
- В річка Десна, місто Київ, лікар-стоматолог;
- Г її очі, батьків заповіт, стрімка течія;
- Г чудовий день, смачна вечеря, симпатичний хлопець.

24. Зв'язком керування поєднано слова в усіх словосполученнях рядка...

- А працювати з ним, бути в кімнаті, впевнено відповідати;
- Б ручка без стержня, зустрітися вдруге, розпочати роботу;
- В доводити думку, схожий на мене, вчетверте за місяць;
- Г стати навшпиньки, надзвичайно добре, мудра порада.
- Г їсти десерт, піти до ресторану, міцно спати.

25. Зв'язком прилягання поєднано слова в усіх словосполученнях рядка...

- А швидко одужати, швидкий автомобіль, пришвидшити ходу;
- Б радіти перемозі, радісно вигукнути, радісна звістка;
- В прагнення перемогти, переможно вигукнути, впевнена перемога;
- Г довго чекати, чекати на діда, чекати мовчки;
- Г іти похилившись, стояти похилено, глянути вбік.

26. Лише прості словосполучення наведено в рядку...

- А великий новий стіл, футболка з малюнком, іспит з філософії;
- Б свіже молоко, говорити по телефону, їсти бутерброд з сиром;
- В персональний комп'ютер, анекдот про ледачого студента, цей день;
- Г затято сперечатися, газова плита, вигляд із вікна.

27. Установіть відповідність.

Вид словосполучень

- А** іменні
- Б** дієслівні
- В** прислівникові

Приклад

- 1** зроблено в Україні
- 2** четверо друзів
- 3** вище неба
- 4** радий за вас
- 5** соромно за тебе
- 6** піднесені почуття
- 7** виправити помилки

28. Установіть відповідність.

Вид підрядного зв'язку

- А** узгодження
- Б** керування
- В** прилягання

Приклад

- 1** виправдати сподівання
- 2** несправедливі звинувачення
- 3** готовий до роботи
- 4** стояти задумавшись
- 5** поезія «Сон»
- 6** далеко попереду
- 7** бажання втекти

29. Установіть відповідність.

Вид підрядного зв'язку

- А** узгодження
- Б** керування
- В** прилягання

Приклад

- 1** самостійно виконати
- 2** чекати біля під'їзду
- 3** неймовірна пригода
- 4** дивитися вперед
- 5** біля овочевого магазину
- 6** швидко збагнути
- 7** перемога у змаганні

30. Установіть відповідність.

Вид підрядного зв'язку

- А** узгодження + керування
- Б** керування + прилягання
- В** прилягання + прилягання
- Г** узгодження + керування + узгодження
- І** керування + керування

Приклад

- 1** гуляти містом не поспішаючи
- 2** смачні кекси з малиноюю начинкою
- 3** дуже швидко відповідати
- 4** перший день навчання
- 5** взяти книжку в бібліотеці

Тести до теми «Синтаксис простого речення»

1. Просте речення – це...

- А поліпредикативна одиниця, що виконує комунікативну функцію та має інтонацію повідомлення;
- Б монопредикативна одиниця, що виконує комунікативну функцію та має інтонацію повідомлення;
- В непередикативна номінативна одиниця;
- Г монопредикативна одиниця, що виконує номінативну функцію.

2. Предикативність притаманна...

- А лише простим реченням;
- Б лише складним реченням;
- В реченням усіх типів;
- Г словосполученням.

3. Відносним часом називають...

- А один час у значенні іншого;
- Б минулий час;
- В майбутній час;
- Г теперішній час.

4. Реальну модальність виражають форми дієслів...

- А теперішнього і минулого часу;
- Б дійсного і наказового способів;
- В теперішнього, минулого і майбутнього часу;
- Г умовного способу.

5. Парадигма речення – це...

- А його предикативність;
- Б його модальність;
- В його особа;
- Г система форм структурної схеми речення.

6. Член речення, який є носієм граматичної ознаки, називають...

- А підметом;
- Б присудком;
- В предикатом;
- Г суб'єктом.

7. Член речення, який є граматичною ознакою, називають...

- А підметом;
- Б присудком;
- В предикатом;
- Г суб'єктом.

8. Двоскладним називають речення, у якому...

- А предикативність реалізована у вигляді двох членів речення;
- Б є два члени речення;
- В є склад підмета і присудка;
- Г є два підмети.

9. Односкладним називають речення, у якому...

- А незалежна граматична ознака представлена єдиним членом речення;
- Б одна граматична основа;
- В предикативність виражена одним членом речення;
- Г один член речення.

10. Головними членами називають компоненти речення, які...

- А пов'язані зв'язком координації;
- Б пов'язані предикативними відношеннями;
- В не пов'язані з вираженням предикативності;
- Г пояснюють другорядні члени речення.

11. Другорядними членами називають компоненти речення, які...

- А пояснюють головні члени речення, або один одного, або все речення в цілому;
- Б пов'язані предикативними відношеннями;
- В не пов'язані з вираженням предикативності;
- Г поширюють речення.

12. Поширеним називають речення, яке...

- А складається лише з головних членів;
- Б має два головні члени речення;
- В має другорядний член речення;
- Г має кілька другорядних членів речення.

13. Установіть відповідність між синтаксичною категорією та її значенням.

А синтаксична категорія часу	1 відношення змісту речення до дійсності з погляду його реальності або нереальності
Б синтаксична категорія модальності	2 відношення змісту речення до моменту мовлення
В синтаксична категорія особи	3 відношення змісту речення до мовця, до співрозмовника, до третьої особи або до предмета

14. Виберіть правильні твердження.

- А Предикативність – це загальна синтаксична категорія всіх типів речень.
- Б Є речення, у яких немає предикативності.
- В Предикативність реалізується в конкретних синтаксичних категоріях часу, модальності й особи.
- Г Предикативність виступає другорядною ознакою речення.

15. Виберіть помилкові твердження.

- А Синтаксичні категорії значно ширші за морфологічні категорії за своїми значеннями і засобами вираження.
- Б Синтаксичні категорії значно вужчі за морфологічні категорії за своїми значеннями і засобами вираження.
- В Синтаксичні й морфологічні категорії збігаються.
- Г Синтаксичні категорії можуть виражатися морфологічними, конструктивно-синтаксичними, лексико-граматичними та інтонаційно-синтаксичними засобами.

16. Виберіть правильне твердження.

- А За складом граматичної основи речення поділяють на поширені й непоширені.
- Б За способом вираження предикативності речення поділяють на двоскладні й односкладні.
- В За наявністю другорядних членів речення поділяють на двоскладні й односкладні.
- Г За способом вираження модальності речення поділяють на двоскладні й односкладні.

17. Закінчіть речення.

1. За складом граматичної основи речення поділяють на
2. Предикативність реалізується в категоріях
3. Речення поділяють на поширені й непоширені за
4. Підмет – це головний член речення, який називає носія граматичної ознаки, а присудок –
5. Підмет і присудок інакше називають
6. Предикативність може бути виражена як відношення граматичної ознаки до носія цієї ознаки, а також як
7. Значення теперішнього часу може виражатися формою дієслова теперішнього часу, а також
8. Значення майбутнього часу може виражатися такими засобами:
9. Синтаксична категорія особи виражається
10. Реальна модальність означає реальну дію, а нереальна –
11. В українській мові трапляються не лише речення з повною парадигмою, а й
12. Речення, у якому немає другорядних членів, називають
13. Речення, у якому є лише один головний член речення, називається
14. У поширеному реченні є другорядні члени, а в непоширеному
15. Просте речення має

18. Напишіть терміни, які відповідають таким визначенням.

1. Речення, у якому є другорядні члени, –
2. Синтаксична категорія, яка виражає відношення змісту речення до моменту мовлення, –
3. Речення, у якому предикативність реалізується як незалежна граматична ознака, виражена одним головним членом речення, –
4. Речення, у якому предикативність виражена як відношення граматичної ознаки і носія цієї ознаки, –
5. Система форм структурної схеми речення –
6. Речення, у якому є підмет і присудок, –
7. Основна ознака речення –
8. Монопредикативна одиниця, що виконує комунікативну функцію та має інтонацію повідомлення, –
9. Синтаксична категорія, яка виражає відношення змісту речення до дійсності з точки зору його реальності чи нереальності, –
10. Члени речення, які не пов'язані з вираженням предикативності, –

19. Просте речення наведено в рядку...

- А Почувся крик, і машина різко загальмувала.
- Б У першому залі демонстрували картини, у другому була зведена велика інсталяція.
- В Хлопчик побіг, зачепився за гілку і впав.
- Г Музиканти грали, артисти кружляли у вихорі танцю.

20. Речення з реальною модальністю наведено в рядку...

- А Хотіла б я стати пташкою і полетіти.
- Б Заспівайте, друзі, веселої пісні!
- В Ішов кобзар сумуючи.
- Г Якби ж ви раніше нам сказали!

21. Речення з нереальною модальністю наведено в рядку...

- А Маршрутку довелося чекати довго.
- Б І чому ти мене не дочекався?
- В Я чекатиму на тебе!
- Г Зачекайте, будь ласка, у приймальні.

22. Односкладне речення наведено в рядку...

- А Одразу після прем'єри фільму виконавець головної ролі став популярним.
- Б Зйомки фільму відбувалися на березі Чорного моря.
- В Фільм визнали однією з найкращих робіт режисера.
- Г Артистка отримала премію «Оскар» за роль другого плану.

23. Двоскладне речення наведено в рядку...

- А На дорогах Києва не часто побачиш велосипедистів.
- Б Боюся їздити на роликах.
- В Поглянь на дівчину в зеленому!
- Г Ти можеш усе спокійно пояснити?

24. Неповирене речення наведено в рядку...

- А Я погано чую.
- Б Журналіст увімкнув диктофон.
- В Віктор знітився і замовк.
- Г Ми шойно прокинулися.

25. Повирене речення наведено в рядку...

- А Викладач зупинився і через кілька секунд продовжив.
- Б Дівчинка злякалася і побігла.
- В Ми сподіваємося.
- Г З'їхалися родичі.

26. Установіть відповідність.

<i>Спосіб вираження значення теперішнього часу</i>	<i>Приклад</i>
А форма дієслова теперішнього часу	1 Яка ніжна квітка!
Б дієслово у формі майбутнього часу в ситуації моменту мовлення	2 Ніяк не виконати це завдання!
В дієслово у формі інфінітива в ситуації моменту мовлення	3 Ось і все, що я тобі скажу.
Г конструкція бездієслівного речення	4 Матиму це на увазі.
5 Дякую за допомогу.

27. Установіть відповідність.

<i>Спосіб вираження значення теперішнього часу</i>	<i>Приклад</i>
А форма дієслова теперішнього часу	1 День пройшов вдало.
Б дієслово у формі майбутнього часу в ситуації моменту мовлення	2 Подарую тобі це.
В дієслово у формі інфінітива в ситуації моменту мовлення	3 Ніяк не розгадати загадку!
Г конструкція бездієслівного речення	4 Вдалиий день.
5 Бажаю вдалого дня.

28. Установіть відповідність.

Спосіб вираження значення минулого часу

- А** форма дієслова минулого часу
- Б** дієслово у формі теперішнього часу в контексті минулих подій
- В** дієслово у формі теперішнього чи майбутнього часу із значенням повторюваності дії в минулому
- Г** дієслово майбутнього часу з метою передати раптовість дії

Приклад

- 1** Я дуже втомився.
- 2** Дитина як заплаче, як закричить!
- 3** А то візьмеш книжку й не можеш відірватися від неї.
- 4** Хтось іде.
- 5** Вчора сиджу і думаю собі таке.

29. Установіть відповідність.

Спосіб вираження значення минулого часу

- А** форма дієслова минулого часу
- Б** дієслово у формі теперішнього часу в контексті минулих подій
- В** дієслово у формі теперішнього чи майбутнього часу із значенням повторюваності дії в минулому
- Г** дієслово майбутнього часу з метою передати раптовість дії

Приклад

- 1** Музика як загримить!
- 2** Наші плани змінилися.
- 3** Бувало, назбираємо з бабусею яблук і варимо варення.
- 4** Що означає це слово?
- 5** Два дні тому Петро й каже мені.

30. Установіть відповідність.

Спосіб вираження значення майбутнього часу

- А** форма дієслова майбутнього часу
- Б** дієслово у формі теперішнього часу в контексті подій близького майбутнього
- В** дієслово у формі минулого часу в ситуації близького майбутнього
- Г** дієслово у формі інфінітива в контексті майбутнього

Приклад

- 1** Вдома і стіни допомагають.
- 2** Вирішимо це завтра.
- 3** Не бачити тобі її більше ніколи.
- 4** На все добре! Я побігла на роботу.
- 5** Через два дні їдемо до Європи.

31. Установіть відповідність

Спосіб вираження значення майбутнього часу

- А** форма дієслова майбутнього часу
- Б** дієслово у формі теперішнього часу в контексті подій близького майбутнього
- В** дієслово у формі минулого часу в ситуації близького майбутнього
- Г** дієслово у формі інфінітива в контексті майбутнього

Приклад

- 1** Ну, все, ми пішли.
- 2** Поїзд відходить через п'ять хвилин.
- 3** Обставини трагедії буде з'ясувати спеціальна комісія.
- 4** У Києві відкрили нову станцію метро.
- 5** Більше не чути нам цього голосу.

Тести до теми «Головні члени речення»

1. Підмет – це...

- А носій граматичної ознаки в реченні;
- Б граматична ознака в реченні;
- В граматично незалежний головний член речення, що означає предмет, про який ідеться в реченні;
- Г член речення, який пов'язаний із присудком зв'язком координації.

2. Присудок – це...

- А носій граматичної ознаки в реченні;
- Б граматична ознака в реченні;
- В другорядний член речення;
- Г головний член речення, що означає дію, стан або ознаку предмета і граматично координується з підметом.

3. Підмет буває...

- А простим;
- Б простим дієслівним;
- В складеним;
- Г складеним іменним.

4. Простий підмет не може виражатися...

- А іменником у називному відмінку;
- Б словосполученням;
- В інфінітивом;
- Г будь-якою частиною мови в ролі іменника у називному відмінку.

5. Складений підмет не може виражатися...

- А словосполученням;
- Б особовим займенником;
- В прикметником;
- Г складною власною назвою.

6. Присудок, виражений фразеологізмом із головним компонентом дієсловом, є...

- А простим дієслівним;
- Б складеним дієслівним;
- В складеним іменним;
- Г складним.

7. Складений дієслівний присудок виражається...

- А дієсловом-зв'язкою та іменною частиною;
- Б дієсловом-зв'язкою та інфінітивом;
- В дієсловом у складеній формі майбутнього часу;
- Г інфінітивом.

8. Присудок, який складається із трьох, чотирьох компонентів, одним із яких є зв'язка, називають...

- А складним;
- Б складеним дієслівним;
- В складеним іменним;
- Г простим.

9. Присудок, виражений прикметником, є...

- А простим;
- Б складеним дієслівним;
- В складеним іменним;
- Г складним.

10. Інфінітивом у реченні не може виражатися...

- А простий підмет;
- Б дієслово-зв'язка у складеному дієслівному присудку;
- В простий дієслівний присудок;
- Г головна частина складеного дієслівного присудка;
- Г головна частина складеного іменного присудка.

11. Установіть відповідність між видом присудка та його визначенням.

А простий дієслівний	1 присудок, утворений словом-зв'язкою та інфінітивом
Б складений дієслівний	2 присудок, утворений дієсловом-зв'язкою та іменною частиною
В складений іменний	3 присудок, утворений трьома, чотирма компонентами, один із яких – дієслово-зв'язка
Г складний	4 присудок, виражений формою дієслова дійсного, умовного чи наказового способу

12. Виберіть помилкове твердження.

- А Підмет буває простим і складеним.
- Б Підмет називає живий чи неживий предмет, особу, абстрактне поняття, явище, стан, дію, якість.
- В Присудок відповідає на питання **ХТО? ЩО?**
- Г Присудок відповідає на питання **ЩО РОБИТЬ ПРЕДМЕТ? ЯКИЙ ВІН Є? ЩО З НИМ ВІДБУВАЄТЬСЯ?**

13. Виберіть правильні твердження.

- А За структурою присудки поділяють на прості дієслівні, складені дієслівні, складені іменні та складні.
- Б За структурою підмети поділяють на прості, складні та складені.
- В Складений іменний присудок складається із двох іменників.
- Г Складений іменний присудок складається з дієслова-зв'язки та іменної частини.

14. Закінчіть речення.

1. Підмет і присудок пов'язані зв'язкою
2. Підмет відповідає на питання **ХТО? ЩО?**, а присудок –

3. Підмет буває простим і складеним, а присудок –
4. Простий підмет може виражатися
5. Простий дієслівний присудок може бути виражений
6. Дієслово-зв'язка виражає граматичне значення складеного дієслівного присудка, а інфінітив –
7. Головна частина складеного дієслівного присудка виражена інфінітивом, а головна частина складеного іменного присудка –
8. Багатокомпонентні складні присудки, які поєднують у собі дієслівний та іменний присудок, називають

15. Напишіть терміни, які відповідають таким визначенням.

1. Головні члени речення –
2. Присудок, який складається зі зв'язки та інфінітива, –
3. Присудок, який складається з дієслова-зв'язки та іменної частини, –
4. Підмет, який може бути виражений іменником у називному відмінку чи будь-якою частиною мови в ролі іменника, а також інфінітивом, –
5. Присудок, який може бути виражений способовою формою дієслова, інфінітивом, фразеологізмом, дієслівними вигуками, –
6. Головний член речення, який називає предмет, про який ідеться в реченні, і відповідає на питання *ХТО? ЩО?*, –

16. Слово *НАУКА* виступає підметом у рядках...

- А Наука давалася хлопчику легко.
- Б Далі розмова зайшла про сучасну науку.
- В Гуманітарна наука в Україні активно розвивається.
- Г Взявся він за важку науку.

17. Слово *ДОЩ* виступає підметом у рядку...

- А Я не люблю дощ.
- Б Ми з друзями потрапили під дощ.
- В За вікном шумів дощ.
- Г Після багатоденної спеки ми всі мріяли про дощ.

18. Слово *ПРАЦЮВАТИ* виступає присудком у рядку...

- А Віктор приїхав сюди працювати саме з вами.
- Б Працювати – це його прагнення.
- В Його мрія працювати в університеті нарешті здійснилася.
- Г Наше завдання – наполегливо працювати.

19. Простий підмет наведено в рядку...

- А Завтра день буде холодним.
- Б «Південна ніч» – мої улюблені цукерки.
- В Двоє з них підійшли до нас ближче.
- Г «Вступ до перекладознавства» – перший предмет із циклу професійної підготовки майбутніх перекладачів.

20. Прості підмети наведено в рядках...

- А Дехто з присутніх уже знає про це.
- Б На площі зібралася група мітингувальників.
- В Почути таку новину – це найбільша радість для мене.
- Г На жаль, не всі думають так.

21. Складений підмет наведено в рядку...

- А До хати зайшов Петро з дочкою.
- Б Над цим свого часу замислюється кожен із нас.
- В Погода сьогодні просто чудова!
- Г На конференції буде професор Славицький.

22. Складені підмети наведено в рядках...

- А У мене до вас є кілька питань.
- Б У неділю п'ятірка друзів, як завжди, зустрілася на стадіоні.
- В Лікар Лисенко сьогодні не приймає.
- Г Ніхто з нас не казав цього.

23. Простий дієслівний присудок наведено в рядку...

- А Нарешті дитина почала заспокоюватися.
- Б Ти ще довго будеш писати?
- В Ви навіть не думайте сперечатися!
- Г Мій товариш – чудовий лікар.

24. Прості дієслівні присудки наведено в рядках...

- А Малий хап яблуко і побіг.
- Б Невже ви й досі сподіваєтеся на диво?
- В Я повинен зробити це.
- Г Чому ти носа повісив?

25. Складений дієслівний присудок наведено в рядку...

- А Ми будемо вимагати чіткої відповіді.
- Б І чого ти, Маринко, губи надула?
- В Нехай скаже Петро.
- Г Юрій хоче повідомити нам дещо важливе.

26. Складені дієслівні присудки наведено в рядках...

- А Опозиція закликала провести позачергове засідання Верховної Ради.
- Б Я намагатимусь відвернути їхню увагу.
- В Погода, здається, зіпсувалася надовго.
- Г Тепер ми повинні працювати ще наполегливіше.

27. Складений іменний присудок наведено в рядку...

- А Наші партнери готові підтримати цю пропозицію.
- Б Раніше він працював офіс-менеджером.
- В Невже ти й досі маєш сумніви?
- Г Ми змушені поводитися саме так.

28. Складені іменні присудки наведено в рядках...

- А Тепер ти задоволений?
- Б Коли тебе розуміють – це щастя.
- В Фірма «Старт» залишається нашим головним партнером.
- Г Ми готові вислухати вас.

29. Установіть відповідність.

<i>Тип присудка</i>	<i>Приклад</i>
А простий дієслівний	1 Протокол засідання не підписаний.
Б складений дієслівний	2 Здається, я не встигаю закінчити роботу вчасно.
В складений іменний	3 Завідувач порадила мені звернутися саме до Вас.
Г складний	4 У дитинстві я мріяв стати пожежником.

30. Установіть відповідність.

<i>Тип присудка</i>	<i>Приклад</i>
А простий дієслівний	1 Хлопець марно намагався зупинити їх.
Б складений дієслівний	2 І тепер ти хочеш вчитися на лікаря?
В складений іменний	3 Моя подруга – дивовижна дівчина.
Г складний	4 Велосипед, придбаний лише два дні тому, вже поламався.

31. Установіть відповідність.

<i>Тип присудка</i>	<i>Приклад</i>
А простий дієслівний	1 Підмет називає живий чи неживий предмет, особу, абстрактне поняття, явище, стан, дію, якість тощо.
Б складений дієслівний	2 Присудок, виражений формою дієслова дійсного, умовного чи наказового способу, називається простим дієслівним.
В складений іменний	3 Прикметники <i>радий, готовий</i> та інші можуть виступати словами-зв'язками у складеному дієслівному присудку.
Г складний	4 Багатокомпонентні складні присудки можуть поєднувати в собі обидва типи складеного присудка – дієслівного й іменного.

32. Установіть відповідність.

<i>Тип присудка</i>	<i>Приклад</i>
А простий дієслівний	1 Чи сподівається Ви стати призером чемпіонату?
Б складений дієслівний	2 Асистувати професорові Федорченку під час операції – мрія кожного молодого хірурга.
В складений іменний	3 Кажуть, ти вмєш чудово готувати.
Г складний	4 Дівчина в білій сукні одразу впала в око Ярославові.

Тести до теми «Другорядні члени речення»

1. Другорядні члени...

- А відіграють у реченні обов'язкову роль;
- Б відіграють у реченні необов'язкову роль;
- В пояснюють головні члени або інші другорядні члени речення;
- Г поширюють і доповнюють зміст повідомлення, вираженого в реченні.

2. Прямий додаток може виражатися формою...

- А непрямих відмінків;
- Б знахідного відмінка з прийменником;
- В знахідного відмінка без прийменника;
- Г родового відмінка, якщо при транзитивному дієслові є заперечна частка *НЕ*.

3. Непрямий додаток може виражатися формою...

- А знахідного відмінка без прийменника;
- Б знахідного відмінка з прийменником;
- В давального відмінка;
- Г орудного відмінка.

4. Означення пояснює...

- А дієслово;
- Б лише іменник;
- В іменник і займенник;
- Г іменник або будь-яку субстантивовану частину мови.

5. Узгоджене означення не може виражатися...

- А прикметником;
- Б дієсловом;
- В дієприкметником;
- Г дієприкметниковим зворотом.

6. Неузгоджене означення може виражатися...

- А іменником;
- Б прикметником;
- В дієприкметником;
- Г інфінітивом.

7. Неузгоджене означення поєднується з означуваним словом зв'язками...

- А узгодження;
- Б керування;
- В прилягання.

8. Прикладка – це різновид...

- А означення;
- Б додатка;
- В обставини.

9. Прикладка може виражатися...

- А іменником;
- Б прикметником;
- В дієприкметником;
- Г інфінітивом.

10. У ролі обставини не може виступати...

- А іменник у формі непрямого відмінка;
- Б прикметник;
- В інфінітив;
- Г прислівник.

11. Обставина характеризує...

- А дію;
- Б ознаку;
- В предмет.

12. Установіть відповідність між другорядним членом речення та його визначенням.

- А додаток 1 другорядний член речення, який означає об'єкт або знаряддя дії, а також особу, за допомогою якої ця дія здійснюється
- Б означення 2 другорядний член речення, що характеризує дію або ознаку з точки зору їхньої якості, кількості, інтенсивності, місця, часу, мети й причини
- В обставина 3 другорядний член речення, який називає ознаку, якість, приналежність предмета чи особи

13. Установіть відповідність між видами обставин та питаннями, на які вони відповідають.

А місця	1 чому? через що?
Б часу	2 наскільки? якою мірою?
В способу дії	3 незважаючи на що? всупереч чому?
Г допусту	4 де? куди? звідки?
Г мети	5 коли? як довго? відколи?
Д причини	6 за якої умови?
Е міри і ступеня дії	7 для чого? навіщо? з якою метою?
Є умови	8 як? яким способом?

14. Виберіть помилкове твердження.

- А Означення – другорядний член речення.
- Б Означення – обов'язковий член речення.
- В Означення відповідає на питання **ЯКИЙ? ЧИЙ? КОТРИЙ?**
- Г Узгоджене означення пов'язане з означуванням словом зв'язком узгодження.

15. Виберіть правильне твердження.

- А Серед другорядних членів речення виділяють означення і обставини.
- Б Додатки поділяють на узгоджені й неузгоджені.
- В Виділяють чотири групи обставин за значенням.
- Г Додатки поділяються на прямі й непрямі.

16. Закінчіть речення.

1. Означення відповідає на питання
2. Означення поділяють на
3. Додаток відповідає на питання
4. Прямий додаток виражений формою знахідного відмінка без прийменника, а непрямий –
5. Обставина відповідає на питання
6. Другорядні члени речення пояснюють
7. Неузгоджене означення може бути виражене

17. Напишіть терміни, які відповідають таким визначенням.

1. Означення, виражене іменником, яке дає предметові або особі другу назву, –
2. Додаток, виражений формою знахідного відмінка без прийменника, –
3. Означення, пов'язане з означуваним словом зв'язком узгодження, –
4. Другорядний член речення, що характеризує дію або ознаку з погляду їхньої якості, кількості, інтенсивності, місця, часу, мети й причини, –

18. Слово *ПОЕТ* виступає додатком у рядку...

- А Експозиція музею розповідає про Шевченка-поета.
- Б Дивовижно було зустрітися з поетом саме тут.
- В Невже ви поет?
- Г Поет для мене – це покликання і обов'язок перед народом.

19. Прямий додаток є в рядку...

- А Мені дуже приємно з вами працювати.
- Б Розкажіть ще, будь ласка, про подорож.
- В Мама спекла дивовижно смачний пиріг.
- Г У вас хороший настрій.

20. Непрямий додаток є в рядку...

- А Ти п'єш каву вже втретє!
- Б Дайте, будь ласка, води.
- В Я не чув цієї новини.
- Г Я чекаю на замовлення.

21. Слово *ПОБАЧИТИ* виступає означенням у рядку...

- А Моя мрія побачити північне сяйво нарешті здійснилася.
- Б Побачити сина – це єдине моє бажання.
- В Я б хотіла побачити Віктора.
- Г На жаль, нам не вдалося побачити його.

22. Слово *МАМА* виступає означенням у рядку...

- А Сьогодні вночі мені приснилася мама.
- Б Усмішка мами зігріла йому серце.
- В Потрібно було ще поговорити з мамою.
- Г Мама, як завжди, наполягала на своєму.

23. Узгоджене означення є в рядку...

- А Мені подобається сукня в клітинку.
- Б Ти звернув увагу на дівчину в окулярах?
- В Літня відпустка промайнула дуже швидко.
- Г Голос Тетяни чомусь змінився.

24. Неузгоджені означення є в рядках...

- А Дорога ліворуч здавалася безпечною.
- Б Котлета по-київськи – дуже відома страва навіть за кордоном.
- В Знеможені спекою, ми ледве рухалися.
- Г Я не люблю зрізані квіти.

25. Слово ЛІС виступає обставиною в рядку...

- А На цій території чергуються степ і ліс.
- Б Громадяни, бережіть ліс від вогню!
- В Цуценя помчало просто в ліс.
- Г Ідіть прямо і хвилин через п'ять ви побачите дорогу через ліс.

26. Установіть відповідність.

<i>Вид обставин</i>	<i>Приклади</i>
А місця	1 набагато, дуже, трохи, мало, вдвічі, ледь-ледь
Б часу	2 через дощ, у зв'язку із хворобою, зозла, спросоння
В способу дії	3 за таких обставин, у разі небезпеки, за важких умов
Г допусту	4 далеко, праворуч, у кімнаті, попереду, під ліжком
Г мети	5 незважаючи на погані умови, всупереч розрахункам
Д причини	6 на зло, по воду, спеціально, з певною метою
Е міри і ступеня дії	7 вранці, о п'ятій годині, дві хвилини тому, позавчора
Є умови	8 чудово, з любов'ю, натхненно, тихо, міцно

27. Установіть відповідність між видами обставин та реченнями, у яких вони зустрічаються.

А місця	1 Вибач, я сказав це зозла.
Б часу	2 Тепер доведеться залишитися до ранку.
В способу дії	3 Роботу виконано чудово!
Г допусту	4 Ми зупинилися в готелі «Континенталь».
Г мети	5 У разі небезпеки натисни цю кнопку.
Д причини	6 Вам потрібно трохи заспокоїтися.
Е міри і ступеня дії	7 І він побіг, незважаючи на попередження?
Є умови	8 Він зробив це заради дітей.

28. Установіть відповідність між членом речення та прикладом, у якому слово Батьківщина виконує цю роль.

<i>Член речення</i>	<i>Приклад</i>
А підмет	1 На Батьківщині я не був уже два роки.
Б присудок	2 Наша Батьківщина – Україна.
В додаток	3 Художник відтворює на своїх полотнах мальовничі краєвиди Батьківщини.
Г означення	4 Ця малесенька пляма на карті – моя Батьківщина.
Г обставина	5 Микола не втомлювався розповідати про свою Батьківщину.

29. Установіть відповідність між членом речення та прикладом, у якому слово *СЛУХАТИ* виконує цю роль.

Член речення

- А підмет
- Б присудок
- В додаток
- Г означення
- Ґ обставина

Приклад

- 1 Ви маєте талант слухати.
- 2 Слухати батьків – обов'язок дітей.
- 3 Хлопчик швидко навчив собаку слухати його.
- 4 Ваше завдання – уважно слухати і конспектувати.
- 5 Ми прийшли сюди слухати музику.

30. Установіть відповідність між членом речення та прикладом, у якому слово *ДРУГ* виконує цю роль.

Член речення

- А підмет
- Б присудок
- В додаток
- Г означення
- Ґ обставина

Приклад

- 1 Я не розмовляв з другом кілька днів.
- 2 Слова друга вразили мене.
- 3 Ти більше мені не друг.
- 4 Мій друг учора захворів.
- 5 Я переміг лише завдяки другу.

31. Установіть відповідність між членом речення та прикладом, у якому слово *ПОМИЛКА* виконує цю роль.

Член речення

- А підмет
- Б присудок
- В додаток
- Г означення
- Ґ обставина

Приклад

- 1 Ця помилка мало не коштувала хворому життя.
- 2 Мій вибір був помилкою.
- 3 На уроці ми писали переказ оповідання «Помилка».
- 4 Через помилки у відповідях я не склав іспит.
- 5 Спробуйте самі знайти в цьому реченні помилку.

32. Установіть відповідність між членом речення та прикладом, у якому слово *ГОЛОСНО* виконує цю роль.

Член речення

- А підмет
- Б присудок
- В додаток
- Г означення
- Ґ обставина

Приклад

- 1 Будь ласка, не розмовляйте так голосно.
- 2 Голосно не означає кричати.
- 3 Це дуже голосно.
- 4 Я і зараз чую його «голосно!», «не заважай!», «помовчи!».
- 5 Виконавець вмить зреагував на зауваження «голосно!».

33. Установіть відповідність між членом речення та прикладом, у якому слово *ХВОРИЙ* виконує цю роль.

Член речення

- А підмет
- Б присудок
- В додаток
- Г означення
- Ґ обставина

Приклад

- 1 Хто хворий?
- 2 Лікар уважно оглянув хворого.
- 3 Ми пішли на це заради хворого.
- 4 Хвора дівчина з надією поглянула на нього.
- 5 Сьогодні хворий мав набагато кращий вигляд.

Тести до теми «Типи речень за різними ознаками»

1. Спонукальні речення передають...

- А повідомлення, опис певних фактів та явищ;
- Б волевиявлення;
- В бажання мовця дізнатися про щось, отримати відповідь;
- Г емоційність.

2. Питальна інтонація є граматичним засобом оформлення...

- А розповідного речення;
- Б питального речення;
- В спонукального речення;
- Г окличного речення;
- Г заперечного речення.

3. Окличним може бути...

- А розповідне речення;
- Б питальне речення;
- В спонукальне речення.

4. Запитання, яке неодмінно вимагає відповіді від співрозмовника, містить у собі...

- А риторично-питальне речення;
- Б власне питальне речення;
- В питально-спонукальне речення.

5. Риторично-питальне речення...

- А має додаткове значення спонукання до дії;
- Б вимагає відповіді;
- В не вимагає відповіді;
- Г містить у собі приховане ствердження або заперечення.

6. У частковозаперечному реченні заперечна частка стоїть перед...

- А підметом;
- Б присудком;
- В додатком;
- Г означенням;
- Г обставиною.

7. У простому реченні...

- А один головний член речення;
- Б одна граматична основа;
- В немає другорядних членів речення;
- Г кілька граматичних основ.

8. Поширеним називають речення, у якому є...

- А підмет і присудок;
- Б кілька граматичних основ;
- В другорядні члени речення;
- Г усі необхідні члени речення.

9. За структурою виділяють речення...

- А окличні й неокличні;
- Б стверджувальні й заперечні;
- В повні й неповні;
- Г прості та складні.

10. Повні й неповні речення виділяють за...

- А емоційною ознакою;
- Б функцією;
- В наявністю всіх необхідних членів речення;
- Г наявністю другорядних членів речення.

11. Речення, у якому дві граматичні основи, називають...

- А двоскладним;
- Б складним;
- В поширеним;
- Г повним.

12. Установіть відповідність між основою класифікації та видами речень.

А за кількістю граматичних основ	1 повні й неповні
Б за складом граматичної основи	2 прості та складні
В за наявністю другорядних членів речення	3 односкладні та двоскладні
Г за наявністю усіх необхідних членів речення	4 поширені й непоширені

13. Установіть відповідність між видами речення та їхніми характеристиками.

А стверджувальне	1 повідомляє, розповідає про щось
Б заперечне	2 виражає бажання дізнатися про щось
В окличне	3 передає емоційність
Г неокличне	4 стверджує зв'язок предмета і його ознаки
Ґ питальне	5 передає волевиявлення
Д спонукальне	6 не має емоційності
Е розповідне	7 стверджує відсутність зв'язку предмета і його ознаки

14. Виберіть помилкові твердження.

- А Окличні речення передають спонування до дії.
- Б Окличні речення виражають емоційність.
- В Неокличні речення виражають повідомлення.
- Г Питальне речення не може бути окличним.

15. Виберіть правильні твердження.

- А За характером ставлення до дійсності виділяють стверджувальні та заперечні речення.
- Б За функцією виділяють окличні та неокличні речення.
- В За складом граматичної основи речення бувають прості і складні.
- Г Питальні речення поділяють на власне питальні, риторично-питальні та питально-спонукальні.

16. Закінчіть речення.

1. За функцією речення поділяють на
2. Окличні речення виділяють за
3. За кількістю граматичних основ виокремлюють
4. Власне питальне речення вимагає відповіді, а риторично-питальне –
5. У загальнозаперечному реченні заперечується ознака, яка належить підмету, а в частковозаперечному –
6. Питально-спонукальне речення називається так тому, що
7. За структурою речення бувають
8. Складним називають речення, яке
9. Двоскладним називається речення, у якому
10. Якщо в реченні є лише один головний член речення, то воно називається
11. Стверджувальним називають таке речення, у якому

17. Напишіть терміни, які відповідають таким визначенням.

1. Речення, у якому дві (або більше) граматичні основи, –
2. Речення, у якому предикативність виражена як незалежна граматична ознака з допомогою одного головного члена речення, –
3. Речення, яке заперечує зв'язок предмета та його ознаки, –
4. Речення, оформлене з допомогою питальної інтонації, –
5. Речення, оформлене з допомогою окличної інтонації, –
6. Речення, у якому немає другорядних членів, –
7. Речення, у якому пропущені певні члени, –
8. Речення, яке виражає волевиявлення мовця, –
9. Питальне речення, яке не потребує відповіді, –
10. Заперечне речення, у якому заперечна частка стоїть перед присудком. –

18. Розповідне речення наведено в рядку...

- А Нехай вони доведуть це.
- Б Я не можу погодитися з таким твердженням.
- В Продовжуйте, будь ласка.
- Г Ходімо, друзі, за мною.

19. Спонукальне речення наведено в рядку...

- А Ми б із задоволенням послушали ще.
- Б Я не хочу навіть думати про це!
- В Не варто робити остаточних висновків.
- Г Заспіваймо пісню, браття.

20. Питальне речення наведено в рядку (розділові знаки в кінці речень опущено)...

- А Як швидко сплинув час
- Б Як ти чудово танцюєш
- В Як ви плануєте провести відпочинок
- Г Як не крути, а дати відповідь доведеться.

21. Окличне речення наведено в рядку (розділові знаки в кінці речень опущено)...

- А Скільки йому років
- Б Скільки кинеш оком – зелене поле
- В Скільки краси навколо
- Г Скільки днів ти будеш у місті

22. Установіть відповідність.

<i>Вид питального речення</i>	<i>Приклад</i>
А власне питальне	1 Де ти, дощику, забарився?
Б риторично-питальне	2 Не підкажете, котра година?
В питально-спонукальне	3 Коли ви зможете зустрітися зі мною?

23. Установіть відповідність.

<i>Вид питального речення</i>	<i>Приклад</i>
А власне питальне	1 Чи не могли б ви зачекати на мене?
Б риторично-питальне	2 Хто вийде на вулицю в таку страшну негоду?
В питально-спонукальне	3 Важко вчитися на філологічному факультеті?

24. Установіть відповідність.

<i>Тип речення за метою висловлювання</i>	<i>Приклад (розділові знаки в кінці речень опущено)</i>
А розповідне	1 Але про це не треба говорити
Б питальне	2 Цілуй, цілуй, цілуй її, – знов молодість не буде
В спонукальне	3 І як тепер тебе забути

25. Стверджувальне речення наведено в рядку...

- А Надворі враз потемнішало й похолоднішало.
- Б Ні долі, ні волі у мене нема...
- В Ви не повинні впадати у відчай.
- Г На жаль, він не зацікавлений у нашій співпраці.

26. Заперечне речення наведено в рядку...

- А З того часу Роман ненавидів її.
- Б Як давно ви нездужаєте?
- В У кишені ні копійки.
- Г Мама даремно непокоїлася.

27. Частковозаперечні речення наведено в рядках...

- А Не кожен зможе витримати таке випробування.
- Б Це відбулося не вчора.
- В Здається, раніше ми не зустрічалися.
- Г Тоді я розмовляла не з цим чоловіком.

28. Односкладне речення наведено в рядку...

- А Сьогодні вночі був сильний зорепад.
- Б Нам потрібно поспішати.
- В Синоптики прогнозують надзвичайно спекотне літо.
- Г Поезія – це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі.

29. Двоскладне речення наведено в рядку...

- А Чекаю на вас завтра о десятій тридцять.
- Б Залишіться, будь ласка, на кілька хвилин для обговорення.
- В За таких обставин ситуацію змінити неможливо.
- Г На жаль, я нічим не можу зарадити.

30. Неповне речення наведено в рядку...

- А За столом уся родина.
- Б Вершина гори здавалася такою близькою.
- В З вулиці долинув дитячий плач.
- Г Кілька наукових колективів працювало над вирішенням цієї проблеми.

31. Непоширене речення наведено в рядку...

- А Університет зачинено.
- Б Ми всі зніюковіли й розгубилися.
- В Допоможіть мені.
- Г Справу зроблено.

32. Складне речення наведено в рядку...

- А Все навколо здавалося казкою, сном, фантазією.
- Б Закінчивши роботу, він вирішив зачекати, а не телефонувати одразу.
- В Усе затихло, і я заснула.
- Г Я не можу ні підтвердити, ні спростувати це.

33. Установіть відповідність.

<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>
А двоскладне, повне, поширене	1 Люблю осінній ліс.
Б двоскладне, повне, непоширене	2 Він зірок з неба не хапав.
В двоскладне, неповне, поширене	3 Зробіть так, як ми домовлялися.
Г односкладне, повне, поширене	4 У хаті ні душі.
Г односкладне, повне, непоширене	5 Мої друзі теж тут.
Д односкладне, неповне, поширене	6 Ви довго чекаєте?
Е складне	7 Не сподіваюсь, не чекаю і не мрію...

34. Установіть відповідність.

<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>
А двоскладне, повне, поширене	1 Ніхто не винен.
Б двоскладне, повне, непоширене	2 Від себе не втечеш.
В двоскладне, неповне, поширене	3 Ви відмовляєтеся від попередніх свідчень?
Г односкладне, повне, поширене	4 Гримнув постріл, і залопотіли крила.
Г односкладне, повне, непоширене	5 Від нього два роки жодного листа!
Д односкладне, неповне, поширене	6 Треба сподіватися й чекати.
Е складне	7 На її обличчі дивна усмішка.

Тести до теми «Односкладні речення»

1. Односкладні речення мають...

- А один поширений головний член речення;
- Б один непоширений головний член речення;
- В два головні члени речення;
- Г один склад головних членів, тобто один непоширений чи поширений головний член речення.

2. До дієслівних односкладних речень не належать...

- А інфінітивні речення;
- Б означено-особові речення;
- В номінативні речення;
- Г безособові речення;

3. Номінативні речення є...

- А односкладними іменними;
- Б односкладними дієслівними;
- В односкладними безособовими;
- Г односкладними особовими.

4. Головний член означено-особового речення не може бути виражений дієсловом...

- А у формі минулого часу;
- Б у формі першої та другої особи дійсного способу;
- В у формі наказового способу першої та другої особи;
- Г у формі умовного способу.

5. В означено-особових реченнях...

- А зрозуміло, яка особа виконує дію;
- Б не зрозуміло, яка особа виконує дію;
- В граматично неможливо ввести дійову особу;
- Г дія стосується будь-якої особи.

6. У неозначено-особовому реченні головний член може бути виражений дієсловом...

- А у формі першої та другої особи;
- Б у формі третьої особи однини;
- В у формі третьої особи множини;
- Г у формі минулого часу множини;
- Д у формі минулого часу однини.

7. Узагальнено-особові речення виражають дію, яка стосується...

- А відомої особи;
- Б невідомої особи;
- В будь-якої особи;
- Г неозначеної особи.

8. Прислів'я і приказки у формі односкладних особових конструкцій є різновидами...

- А означено-особових речень;
- Б неозначено-особових речень;
- В узагальнено-особових речень;
- Г називних речень.

9. Безособові речення можуть виражати...

- А дію невизначеної особи;
- Б стан природи;
- В дію узагальненої особи;
- Г фізичний чи психічний стан людини.

10. Головний член безособового речення не може бути виражений...

- А особовим дієсловом;
- Б безособовим дієсловом;
- В особовим дієсловом у безособовому значенні;
- Г безособовою дієслівною формою на *-но*, *-то*.

11. У ролі головного члена інфінітивного речення інфінітив виступає...

- А незалежним;
- Б залежним;
- В відносно залежним.

12. Головний член інфінітивного речення не може бути виражений...

- А поєднанням предикативного слова й інфінітива;
- Б поєднанням дієслова-зв'язки та інфінітива;
- В інфінітивом;
- Г заперечним словом *НЕМАЄ* (*НЕМА*).

13. Інфінітивні речення з часткою *Б* (*БИ*) можуть виражати...

- А наказ;
- Б бажання здійснення дії;
- В побоювання з приводу можливості здійснення дії;
- Г неможливість здійснення дії.

14. До номінативних речень не належать...

- А описові (буттєві) речення;
- Б вітальні конструкції;
- В вказівні речення;
- Г оклично-номінативні речення.

15. Виберіть помилкове твердження.

- А Номінативні речення можуть бути заперечними.
- Б Означено-особові речення часто використовують у діалогах.
- В При головному члені безособового речення, вираженому словом *НЕМАЄ*, завжди є додаток у формі родового відмінка.
- Г Номінативне речення може бути поширене означенням.

16. Установіть відповідність між видами односкладних речень та способами вираження головного члена в них.

А	означено-особові	1	іменник (займенник, числівник) у називному відмінку
Б	неозначено-особові	2	безособово-предикативне слово
В	безособові	3	безособове дієслово
Г	інфінітивні	4	прислівник
Ґ	номінативні	5	особове дієслово у формі першої та другої особи
		6	особове дієслово у формі третьої особи множини
		7	кількісно-іменне словосполучення
		8	дієслово у формі наказового способу першої та другої особи
		9	дієслово у формі минулого часу множини
		10	безособова дієслівна форма на -но, -то
		11	особове дієслово в безособовому значенні
		12	інфінітив
		13	предикативне слово <i>немає</i>

17. Виберіть правильні твердження.

- А Односкладні речення поділяють на особові та інфінітивні.
- Б Односкладні речення поділяють на дієслівні та іменні.
- В Номінативні речення належать до односкладних іменних.
- Г У безособових реченнях граматично неможливо ввести особу.

18. Закінчіть речення.

1. Односкладним називають речення, яке
2. Односкладні речення поділяють на
3. До дієслівних односкладних речень належать
4. В означено-особових реченнях дія стосується відомої особи, а в неозначено-особових – ..
5. Безособові речення відрізняються від односкладних особових тим, що
6. Головний член безособового речення може бути виражений
7. Інфінітивні речення поділяють на
8. Серед номінативних речень виокремлюють
9. Інфінітивними називають односкладні речення, у яких
10. Односкладні речення, які виражають дію, що стосується всіх і кожного, називаються
11. Номінативними називають речення, які

19. Напишіть терміни, які відповідають таким визначенням.

1. Односкладне речення, у якому виражена дія, що стосується першої або другої особи, –
2. Односкладне речення, у якому граматично неможливо ввести суб'єкта дії, –
3. Односкладне речення, яке стверджує існування предметів, явищ, –

4. Односкладне речення, у якому головний член виражений дієсловом дійсного способу у формі третьої особи множини теперішнього чи майбутнього часу або ж у формі множини минулого часу і називає дію, яку здійснює неозначений суб'єкт (або суб'єкти), –
5. Односкладне речення, яке виражає дію, що стосується узагальненої особи, –
6. Односкладне речення, головний член якого виражений граматично незалежним інфінітивом, –

20. Односкладним безособовим є речення в рядку...

- А У селі встають рано.
Б Над річкою пахло м'ятою.
В Ніхто не може стверджувати це.
Г Погляньте на цю картину.

21. Односкладним означено-особовим є речення в рядку...

- А Завтра зателефоную тобі о другій годині.
Б У нас немає часу на зайві розмови.
В Про це говорять давно.
Г Добре діло роби сміло.

22. Односкладним неозначено-особовим є речення в рядку...

- А Всі вітають одне одного, дарують подарунки.
Б Цю рослину вважають лікувальною.
В Вони вважають мене дивною.
Г Очевидці стверджують протилежне.

23. Односкладним узагальнено-особовим є речення в рядку...

- А Не кажи «гоп», доки не перескочиш.
Б Допоможеш мені з контрольною?
В Передавай вітання батькам.
Г Покажеш фотографії завтра.

24. Односкладним інфінітивним є речення в рядку...

- А Нам завтра вирушати в дорогу.
Б Коли вам треба їхати?
В Вони збираються кудись іти?
Г Я не люблю ходити пішки.

25. Не є односкладним номінативним речення в рядку...

- А І день, і ніч, і мить, і вічність...
Б Зимовий вечір. Тиша. Ми.
В Тут моє щастя, тут мій дім.
Г Зловісна тиша.

26. Установіть відповідність.

<i>Односкладне речення</i>	<i>Приклад</i>
А означено-особове	1 Подумаєш і зробиш вибір.
Б неозначено-особове	2 З роками мамі стало важко підійматися сходами.
В узагальнено-особове	3 Може, вдягнути іншу сукню?
Г безособове	4 Повідомляють про пожежну небезпеку найвищого рівня.
Ґ інфінітивне	5 Старенька, з розбитими вікнами й облізлими стінами, хата.
Д номінативне	6 Хто зможе розгадати цю тасмницю?
	7 Дарованому коневі в зуби не дивляться.

27. Установіть відповідність.

<i>Односкладне речення</i>	<i>Приклад</i>
А означено-особове	1 З музею сучасного живопису викрали дві картини.
Б неозначено-особове	2 Допоможіть, будь ласка.
В узагальнено-особове	3 Надії на порятунок більше не було.
Г безособове	4 Ти була просто неймовірна.
Ґ інфінітивне	5 Новому місту бути!
Д номінативне	6 Тихіше їдеш – далі будеш.
	7 Червоні, білі, рожеві троянди.

28. Установіть відповідність.

<i>Односкладне речення</i>	<i>Приклад</i>
А означено-особове	1 Тобі варто замислитися над своєю поведінкою.
Б неозначено-особове	2 Перший крок до змін – замислитися над своїм життям.
В узагальнено-особове	3 Йому б замислитися над цим!
Г безособове	4 Замислююся й сиджу непорушно.
Ґ інфінітивне	5 У міністерстві замислилися над проблемою забезпечення мешканців України чистою питною водою.
Д номінативне	6 Сідаєш край берега і замислюєшся...
	7 Задума, спокій, мрія, сон.

29. Установіть відповідність.

<i>Односкладне речення</i>	<i>Приклад</i>
А означено-особове	1 Шилом моря не нагрієш.
Б неозначено-особове	2 Ти знаєш про це чи ні?
В узагальнено-особове	3 Повертаєш ліворуч і йдеш прямо до станції метро.
Г безособове	4 Літній ранок.
Ґ інфінітивне	5 Тобі не вистачає яскравого аксесуара.
Д номінативне	6 Нові підручники готують до друку.
	7 Не бути нам з тобою в Гімалаях...

Тести до теми «Повні та неповні прості речення»

1. Неповні речення виділяють за...

- А складом граматичної основи;
- Б кількістю граматичних основ;
- В наявністю усіх необхідних членів речення;
- Г наявністю другорядних членів речення.

2. Неповними можуть бути...

- А лише односкладні речення;
- Б лише двоскладні речення;
- В лише поширені речення;
- Г речення будь-якої структури.

3. У неповному реченні можуть бути пропущені...

- А головні члени речення;
- Б другорядні члени речення;
- В частини складного речення;
- Г лише другорядні члени речення.

4. Неповне двоскладне речення з пропущеним головним членом...

- А стає односкладним;
- Б залишається двоскладним;
- В стає непоширеним;
- Г не може існувати.

5. Неповні речення поділяють на контекстуальні, ситуативні та еліптичні залежно від того, ...

- А на основі чого відбувається відновлення пропущеного члена;
- Б який член речення пропущений;
- В яким є речення за структурою;
- Г у якому стилі використовується речення.

6. В еліптичних реченнях пропущений...

- А підмет;
- Б присудок;
- В означення;
- Г додаток;
- Д обставина.

7. Неповні речення найбільш характерні для...

- А наукового стилю мовлення;
- Б офіційно-ділового стилю мовлення;
- В розмовного діалогічного мовлення;
- Г монологічного мовлення.

8. Установіть відповідність між видами неповних речень та способами відновлення пропущеного члена в них.

А контекстуальні	1 за мовленнєвою ситуацією
Б ситуативні	2 за структурою самого речення
В еліптичні	3 за попередніми чи наступними реченнями

9. Виберіть помилкове твердження.

- А Односкладні речення є неповними, тому що в них немає другого головного члена.
- Б Односкладні речення є повними, тому що в їхній структурі не передбачено другого головного члена.
- В Пропущене слово в неповному реченні можна відновити за контекстом, за ситуацією чи за структурою самого речення.
- Г У неповному реченні можуть бути пропущені будь-які члени.

10. Виберіть правильні твердження.

- А В еліптичному реченні може бути пропущений будь-який член речення.
- Б У контекстуальному реченні може бути пропущений лише присудок.
- В У ситуативному реченні може бути пропущений будь-який член речення.
- Г В еліптичному реченні завжди пропущений присудок.

11. Закінчіть речення.

1. Неповним називається речення, у якому
2. Неповні речення поділяють на
3. У контекстуальному реченні пропущений член можна відновити за
4. У ситуативному реченні пропущений член можна відновити за
5. В еліптичному реченні пропущений член можна відновити за
6. Еліптичні речення поділяють на такі групи:

12. Напишіть терміни, які відповідають таким визначенням.

1. Неповне речення, у якому пропущений член можна відновити за контекстом, –
2. Речення з пропущеним членом, який можна відновити, –
3. Неповне речення, пропущений член якого можна відновити за мовленнєвою ситуацією, –
4. Неповне речення, у якому пропущений член можна відновити за структурою самого речення, –

13. Неповним є речення (або частина складного речення) в рядку...

- А Ранні пташки росу п'ють, а пізні сльози ллють.
- Б Кожна голова свій розум має.
- В Хто пізно встає, тому хліба не стає.
- Г Як собаку годують, так він і гавкає.

14. Неповним є речення в рядку...

- А Ідіть за нами!
- Б Піду вже.
- В Ішов довго, то підіймаючись на горбок, то спускаючись у долину.
- Г Іти мені тепер з тобою.

15. Неповним є речення в рядку...

- А Вашу заліковку!
- Б Яка гарна картина!
- В Прошу сідати до столу!
- Г Справу завершено!

16. Неповним є речення в рядку...

- А Веселий фільм.
- Б Смачний торт.
- В На вулиці вітер.
- Г Останні події.

17. Повним є речення в рядку...

- А На подвір'ї квіти.
- Б Туман над річкою.
- В У кімнаті безлад.
- Г Песик зі смішним бантиком.

18. Установіть відповідність.

Речення

- А неповне двоскладне поширене
- Б неповне двоскладне непоширене
- В неповне односкладне поширене
- Г повне односкладне непоширене

Приклад

- 1 Пішов уже до третього класу.
- 2 Ні пилинки в хаті.
- 3 Продовжує танцювати.
- 4 Слухаю їхню розмову й дивуюся.
- 5 Іду.

19. Установіть відповідність.

Неповне речення

- А контекстуальне
- Б ситуативне
- В еліптичне

Приклад

- 1 Господар одразу до собаки.
- 2 Дай листа. Прочитаю.
- 3 Бачиш, яка красива?
- 4 Залишу це вам.

20. Установіть відповідність.

Неповне речення

- А контекстуальне
- Б ситуативне
- В еліптичне

Приклад

- 1 Пішов і не озирнувся. От вам і друг!
- 2 Заспівай ще.
- 3 Ну, як, подобається?
- 4 А там ліворуч і далі вже прямо.

21. Установіть відповідність.

Неповне речення

- А контекстуальне
- Б ситуативне
- В еліптичне

Приклад

- 1 Вона миттю з хати.
- 2 Чудово!
- 3 Хороші дні. Теплі.
- 4 Іде і в очі не дивиться.

Тести до теми «Поняття про складне речення»

1. Складне речення – це...

- А монопредикативна одиниця;
- Б номінативна одиниця;
- В поліпредикативна одиниця;
- Г комунікативна одиниця;

2. У складному реченні може бути...

- А лише дві предикативні основи;
- Б одна предикативна основа;
- В лише три предикативні основи;
- Г дві й більше предикативні основи.

3. Складні речення класифікують за...

- А кількістю предикативних основ;
- Б типом синтаксичного зв'язку;
- В наявністю сполучників;
- Г способом вираження головних членів.

4. Частини складносурядного речення...

- А рівноправні;
- Б нерівноправні;
- В взаємозалежні;
- Г інтонаційно самостійні.

5. У складнопідрядному реченні...

- А частини рівноправні;
- Б частини нерівноправні;
- В частини з'єднані підрядними сполучниками або сполучними словами;
- Г одна частина пояснює, доповнює іншу, розкриває її зміст.

6. Єднальні, протиставні та розділові сполучники вживають для вираження...

- А сурядного зв'язку;
- Б підрядного зв'язку.

7. Безсполучниковими називають такі складні речення, частини яких з'єднані...

- А інтонаційно та сурядними сполучниками;
- Б інтонаційно та підрядними сполучниками;
- В лише інтонаційно;
- Г не сполучниками, а сполучними словами.

8. Сполучні слова...

- А виступають членами речення;
- Б не виступають членами речення;
- В можуть виступати заміниками повнозначних слів;
- Г не можуть виступати заміниками повнозначних слів.

9. Співвідносні вказівні слова вживаються...

- А у складносурядному реченні;
- Б у безсполучниковому реченні;
- В у головній частині складнопідрядного речення;
- Г у підрядній частині складнопідрядного речення.

10. Установіть відповідність між назвами груп сполучників сурядності та сполучниками, які до них належать.

А єднальні	1 і, й, та, також, ні...ні, не лише...а і, не тільки...а й
Б протиставні	2 чи, або, чи...чи, або...або, то...то, не то...не то
В розділові	3 але, а, та, проте, зате, однак, все ж

11. Виберіть правильні твердження.

- А Складносурядним називають складне речення, утворене з кількох предикативних частин, які поєднані сурядним зв'язком.
- Б Складним називають речення, у якому є два головні члени.
- В Складнопідрядним називають складне речення, у якому предикативні частини поєднані підрядним зв'язком.
- Г Безсполучниковим називають складне речення, частини якого поєднані лише інтонаційно.

12. Виберіть помилкові твердження.

- А Сполучник *НІ...НІ* належить до протиставних.
- Б До єднальних належать сполучники *І, Й, ТА, ТАКОЖ* та інші.
- В Сполучник *АБО* належить до розділових.
- Г Сполучник *ТА* може бути єднальним і розділовим.

13. Закінчіть речення.

1. Складне речення – поліпредикативна одиниця, а просте –
2. У складносурядному реченні частини рівноправні, а у складнопідрядному –
3. Сурядні сполучники поділяють на
4. Крім сполучників, є такі засоби зв'язку частин складного речення:
5. Сполучні слова, на відміну від сполучників,
6. Частини безсполучникового речення з'єднані
7. Розрізняють такі типи інтонації у складному реченні:
8. Порядок розташування частин складного речення може бути

14. Напишіть терміни, які відповідають цим визначенням.

1. Частина складнопідрядного речення, від якої залежить інша, –
2. Частина складнопідрядного речення, підпорядкована іншій, –
3. Поліпредикативна синтаксична одиниця, що виражає складну, закінчену інтонаційно думку, –
4. Складне речення, частини якого з'єднані за допомогою сурядних сполучників та інтонацією, –
5. Слова самостійних частин мови (прислівник, займенник), які поєднують головну і залежну частину у складнопідрядному реченні, –

15. Складне речення наведено в рядку...

- А Необхідно пропагувати здоровий спосіб життя.
- Б На небосхилі червоніло сонце, а над нами пливли темні хмари.
- В Україна підвищує видобуток власного газу та розвиває використання альтернативних джерел енергії.
- Г Кавун великий, але не солодкий.

16. Складне речення наведено в рядку...

- А Дівчина чи сміялася, чи плакала.
- Б А навколо – безмежний простір, і п'янки запахи, і дивовижна музика степу.
- В Він не знає, чи буде завтра контрольна робота.
- Г Мама покликкала нас і пошепки наказала мовчати.

17. Складносурядним є речення в рядку...

- А Поки ще були гроші, жили вони непогано.
- Б Він бив сокирою, і з кожним ударом із його грудей вилітав короткий і різкий свист.
- В Всю зиму Юрко працював на заправці, навесні він звільнився і скоро поїхав з міста.
- Г Ми всі запевнили, що Іванці гарно з новою зачіскою.

18. Складнопідрядним є речення в рядку...

- А Мама ще спала, а дочка вже клопоталася по господарству.
- Б Хоч було ще дуже рано, у будинку вже всі встали.
- В Місто огорнула темрява, навіть місяць десь заховався.
- Г Найбільше місця в кімнаті займало ліжко з великою, мало не на півстіни, спинкою.

19. Безсполучниковим є речення в рядку...

- А Вона почала розповідати те, що всі чули вже сто разів.
- Б У кімнаті засвітилося, і у вікні з'явився силует жінки.
- В Михайло не збентежився і твердо стояв на своєму.
- Г Тепер їй однаково – доля хлопця її більше не цікавить.

20. Виділене слово є сполучним словом у реченні в рядку...

- А Розкажіть, *ЩО* ви дізналися.
- Б Він сказав, *ЩО* скоро буде.
- В Мені наснилося, *ЩО* я тікав від страшної істоти.
- Г Кажуть, *ЩО* завтра погода зміниться.

21. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Приклад</i>
А складносурядне	1 Він був радий, що має з ким поговорити про своє хобі.
Б складнопідрядне	2 Чайник свистів і випускав пару.
В безсполучникове	3 Запах свіжого чаю змішувався з ароматом троянд, у відкриті вікна дивилося зорями небо.
Г просте	4 Гроза швидко минула, і знову вийшло сонце.
Г з різними видами зв'язку	5 Віктор замовк, а мати сказала, що вона не вірить цьому.

22. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Приклад</i>
А складносурядне	1 Ольга швидко заприятелювала з Катрусею, не відходила від неї ні на крок, тягла до себе в гості.
Б складнопідрядне	2 Валентина була вдячна йому за дрібні послуги й поради, без яких новому місці їй було б важче.
В безсполучникове	3 Раїса сиділа мовчки, а рясні сльози тихо котилися по її обличчю.
Г просте	4 Я поглянув на маму, і мені здалося, наче вона якась не така сьогодні.
Г з різними видами зв'язку	5 Вона не хоче такого життя: навкруги неї пуста.

23. Установіть відповідність.

<i>Перша частина речення</i>	<i>Друга частина речення</i>
А Ходімо в парк,	1 бо внизу вже чекає машина.
Б Викликали швидку,	2 у якому ми були минулої неділі.
В Навіть не думай відмовлятися,	3 хоч вигляд у неї не дуже щасливий.
Г Дівчинка впала з третього поверху,	4 і вона приїхала через десять хвилин.
	5 але серйозних ушкоджень немає.

24. Установіть відповідність.

<i>Перша частина речення</i>	<i>Друга частина речення</i>
А Якщо хочеш познайомитися з нею,	1 коли ще не зійшов сніг.
Б Із сусідньої квартири йшов дим,	2 і ми викликали пожежників.
В Проліски з'являються рано навесні,	3 не будь таким боязким.
Г Мені потрібно кілька хвилин,	4 наче ви ніколи не чули про таке.
	5 щоб зосередитися.

Тести до теми «Складносурядні речення»

1. Сполучники *І, ТА, НІ... НІ* належать до...

- А єднальних;
- Б приєднувальних;
- В протиставних;
- Г розділових;
- Г зіставних.

2. Сполучник *І* може виражати відношення...

- А одночасності й послідовності подій;
- Б тотожності або подібності;
- В причинно-наслідкові;
- Г умовно-наслідкові;
- Г протиставні.

3. Сполучник *ТА* може виступати синонімом сполучників...

- А і; В або;
- Б але; Г чи.

4. Не може виражати приєднувальні відношення сполучник...

- А та й;
- Б причому;
- В або;
- Г теж;
- Д також.

5. Сполучник *АБО*...

- А належить до розділових;
- Б буває лише повторюваним;
- В буває одиничним і повторюваним;
- Г може виступати синонімом до сполучника *АЛЕ*;
- Г може виступати синонімом до сполучника *ЧИ*.

6. Синонімом до сполучника *НІ... НІ* виступає сполучник...

- А або... або;
- Б і... і;
- В чи... чи;
- Г не лише... а і.

7. Особливістю вживання сполучника *Ж (ЖЕ)* є те, що він...

- А стоїть після того слова у другій частині речення, яке протиставляється певному слову в першій частині речення;
- Б стоїть на межі двох частин складносурядного речення;
- В виступає синонімом сполучника *А*;
- Г виступає синонімом сполучника *АБО*.

8. Установіть відповідність між відношеннями у складносурядному реченні та сполучниками, з допомогою яких ці відношення виражаються.

А часові;	1 а, не лише.... а і, не тільки.... але й
Б уточнювальні;	2 чи, або, чи...чи, або...або, то...то, не то...не то
В зіставні;	3 але, а, та, проте, зате, однак, все ж
Г протиставні;	4 та й, причому, притому
Ґ розділові	5 і, та, ні... ні.

9. Виберіть правильні твердження.

- А У складносурядних реченнях з єднальними сполучниками відтворено однорідність подій, їх одночасність або послідовність.
- Б У складносурядних реченнях зі сполучниками *АЛЕ, ПРОТЕ, ЗАТЕ, ОДНАК* виражено уточнювальні відношення між частинами.
- В У складносурядному реченні зі сполучником *А* виражаються розділові відношення.
- Г Сполучник *НІ... НІ* вживається для підсилення заперечення.

10. Виберіть помилкове твердження.

- А Приєднувальні сполучники вказують на деяку нерівнозначність компонентів, на додатковість, меншу вагу приєднаних речень.
- Б Одна частина парних сполучників (*НЕ ТІЛЬКИ... А І, НЕ ЛИШЕ... АЛЕ Й*) стоїть у першому реченні, а друга – на початку другого речення.
- В Розділові сполучники найчастіше вживаються як повторювані.
- Г Протиставні сполучники можуть бути повторюваними.

11. Закінчіть речення.

1. Сполучник *І* може виражати не лише відношення одночасності чи послідовності подій, а й
2. Різновидом єднальних сполучників є
3. Сполучник *ТА* виступає єднальним, якщо
4. Сполучник *ТА* виступає протиставним, якщо
5. Зіставні відношення виражаються з допомогою сполучників
6. Лише повторюваними бувають сполучники
7. З допомогою сполучників *ЧИ, АБО, ЧИ... ЧИ, АБО... АБО, ТО... ТО, ЧИ ТО... ЧИ ТО, НЕ ТО... НЕ ТО* виражаються
8. Протиставні відношення виражаються з допомогою сполучників
9. До єднальних належать сполучники
10. До приєднувальних належать сполучники
11. Сполучник *ЗАТЕ* вживається як синонім сполучника *АЛЕ* в ситуаціях, які

12. Напишіть терміни, які відповідають цим визначенням.

1. Єднальні сполучники, які вказують на деяку нерівнозначність компонентів, на додатковість, меншу вагу приєднаних речень, –
2. Сполучники, які виражають протиставні відношення між частинами складносурядних речень, –
3. Сполучники, які виражають розділові відношення між частинами складносурядних речень, –

13. Причинно-наслідкові відношення між частинами складносурядного речення виражено в рядку...

- А Тема «Складносурядні речення» вивчена, і на наступному занятті ми будемо писати контрольну роботу.
- Б Дощ іде, і сонце сяє.
- В Усі сіли за стіл, і батько виголосив перший тост.
- Г Височіють гори, і хмари клубочаться.

14. Послідовні події зображено в реченні...

- А За вікном поїзда миготять хати та пропливають поля.
- Б Алергія – хвороба ХХІ століття, й останні дослідження свідчать про збільшення кількості хворих на цю недугу.
- В Мій друг повернеться з магазину, і ми будемо готувати вечерю.
- Г Компанія Nokia збирається представити новий смартфон, і презентація цього гаджета запланована на вересень 2012 року.

15. Відношення тотожності зображено в реченні...

- А В Україні стартувала передвиборча компанія, і Центральна виборча комісія розпочала роботу з реєстрації кандидатів у народні депутати.
- Б Бабуся спить, і онук біля неї тихенько сопє.
- В Монодієта є досить небезпечною для організму, і тому дотримуватися її можна не більше семи днів.
- Г Автобус зупинився, і пасажери почали виходити.

16. Уточнювальні відношення виражено в реченні...

- А У фіналі Василь Ломаченко зустрівся з корейським боксером, і український спортсмен одержав упевнену перемогу.
- Б Василь Ломаченко став олімпійським чемпіоном у Лондоні, і в Пекіні чотири роки тому спортсмен завоював золото.
- В Уже в першому раунді український боксер переміг з рахунком 7:2, і в наступних двох його перевага була беззаперечною.
- Г Для Василя Ломаченка це вже друге олімпійське золото в кар'єрі, причому Василь став першим в історії українського боксу дворазовим олімпійським чемпіоном.

17. Протиставні відношення виражено в реченні...

- А На дзвінок ніхто не відповів, та в кімнаті світилося.
- Б Шумить вода, та соловей співає.
- В Дівчина зажурилася, та й хлопець невеселий.
- Г Розносяться пахощі троянд, та духмяніє матіола.

18. Розділові відношення виражено в реченні...

- А В усьому світі спостерігається тенденція зменшення тиражів щоденних друкованих засобів інформації, а кількість відвідувань інтернет-видань постійно зростає.
- Б Ми довго чекали, однак ніхто не прийшов.
- В Я повідомлю тобі електронною поштою, або Михайло сам зайде і все розповість.
- Г Можливо, він смішний, зате він любить мене!

19. Установіть відповідність.

<i>Відношення</i>	<i>Приклад</i>
А одночасності подій	1 Зателефонуй йому – і він прийде.
Б причинно-наслідкові	2 Я втомився, і батько ледве ноги волочить.
В умовно-наслідкові	3 Вона нервувала, і тому відповіла неправильно.
Г тотожності	4 Колоситься пшеничний лан, і блакитні васильки в ньому – як краплі неба.
	5 Ми вийшли з дому, і за рогом Петро повернув ліворуч.

20. Установіть відповідність.

<i>Відношення</i>	<i>Приклад</i>
А причинно-наслідкові	1 Не лише я так вважаю, а й усі інші поділяють цю точку зору.
Б протиставні	2 Було вже пізно, а дитина ще не спала.
В розділові	3 Спрінгфілд – одне з найпоширеніших назв міст у США, і тому творець відомого мультсеріалу вирішив поселити родину Сімпсонів саме в Спрінгфілді.
Г зіставні	4 Чи я сказав це подумки, чи слова зірвалися з моїх уст?
	5 Проїхала машина, і слідом за нею прогуркотів трактор.

21. Установіть відповідність.

<i>Відношення</i>	<i>Приклад</i>
А уточнювальні	1 То мерехтить світло, то раптом темрява.
Б протиставні	2 Я запросив дівчину в кіно, та вона відмовилася.
В розділові	3 Через негоду ми вирішили відкласти похід, та й Тетяна погано себе почувала.
Г зіставні	4 Кухня в зелених тонах, а вітальня кремова.
	5 Хотілося відпочити, та страшенно мучила спрага.

22. Установіть відповідність.

<i>Перша частина речення</i>	<i>Друга частина речення</i>
А Студенти зайшли до аудиторії, і	1 хлопці й не подумали пропустити дівчат першими.
Б Студенти зайшли до аудиторії, але	2 а й аспіранти та викладачі поспішили зайняти місця.
В Студенти зайшли до аудиторії, причому	3 іспит склали на відмінно.
Г Не лише студенти зайшли до аудиторії,	4 викладач почав лекцію.
	5 викладача там не було.

23. Установіть відповідність.

<i>Перша частина речення</i>	<i>Друга частина речення</i>
А Єднальні сполучники виражають відношення одночасності подій, а	1 часто вони свідчать про послідовні події та причинно-наслідкові зв'язки.
Б Єднальні сполучники не лише виражають відношення одночасності подій, а й	2 вони бувають одиничними і повторюваними.
В Єднальні сполучники виражають відношення одночасності подій, також	3 розділові сполучники – відношення чергування подій.
Г Єднальні сполучники виражають часові відношення, причому	4 вони сигналізують про послідовність подій або тотожність явищ.
	5 найчастіше у цій функції виступає сполучник <i>I</i> .

24. Установіть відповідність.

<i>Перша частина речення</i>	<i>Друга частина речення</i>
А Ми запізнилися на пару, однак	1 тому Наталя запропонувала піти в їдальню.
Б Ми запізнилися на пару, і	2 домашнє завдання я не виконав.
В Ми запізнилися на пару, та й	3 нам пощастило побувати на зустрічі з письменником.
Г Ми запізнилися на пару, зате	4 викладач продовжував лекцію.
	5 викладач дозволив нам зайти.

25. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник</i>
А Чіпси – смачна страва, ... вони не корисні.	1 а
Б З лівого берега річки була рівнина, ... з правого здіймалися високі схили.	2 і
В Спробуй розібратися самостійно – ... ти обов'язково знайдеш відповідь.	3 але
Г На сніданок нам запропонували вівсяну кашу, ... можна було вибрати джем чи варення та каву або чай.	4 теж
	5 також

26. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник</i>
А Хвиля оплесків накрила залу, ... артисти вийшли знову.	1 зате
Б Мені до вподоби така музика, ... брат вважає її нудною.	2 причому
В Будете відповідати ... ви не готові до іспиту?	3 і
Г Завтра їдемо на екскурсію, ... вирушати потрібно дуже рано.	4 але
	5 чи

27. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник</i>
А ... день чудовий, ... настрої супер!	1 чи то... чи то
Б ... друзі не попередили, ... батьки не застерегли.	2 чи... чи
В ... будеш їсти борщ, ... взагалі не дам ніякого обіду!	3 ні... ні
Г ... піти в парк, ... поїдемо за місто?	4 і... і
	5 або... або

28. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник</i>
А Іспит розпочався, ... перші п'ять студентів зайшли до аудиторії.	1 або
Б Я часто буваю тут, ... мій друг дуже рідко.	2 теж
В Петренки будуть, Шевченки ... обіцяли завітати.	3 і
Г Наступного літа ми приїдемо до вас ... ви приїжджайте.	4 та й
	5 а

29. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник</i>
А Пролунав дзвінок, ... студенти залишалися на місцях.	1 чи
Б Пролунав дзвінок, ... всі вийшли з аудиторії.	2 і
В Пролунав дзвінок ... це мені здалося?	3 та й
Г Пролунав дзвінок, ... без цього всі знали, що кінець уроку.	4 а
	5 причому

Тести до теми «Складнопідрядні речення»

1. Підрядне речення, яке конкретизує додаток чи підмет головного речення або саме виступає додатком чи підметом, називають...

- А підрядним означальним;
- Б підрядним з'ясувальним;
- В підрядним способу дії;
- Г підрядним часу.

2. Підрядне речення, яке конкретизує означення головного речення або саме виступає означенням, називають...

- А підрядним означальним;
- Б підрядним з'ясувальним;
- В підрядним міри і ступеня дії;
- Г підрядним допустовим.

3. Лише сполучниками виступають слова...

- А якщо;
- Б коли;
- В наче;
- Г що;
- Г щоб.

4. Лише сполучними словами виступають слова...

- А де;
- Б що;
- В якби;
- Г куди;
- Г який.

5. Сполучник **ДЛЯ ТОГО ЩОБ...**

- А належить до сурядних;
- Б з'єднує частини складнопідрядного речення з підрядним причини;
- В використовується як нерозчленований і як розчленована пара співвідносних слів;
- Г виступає синонімом сполучника *ЩОБ*;
- Г з'єднує частини складнопідрядного речення з підрядним мети.

6. Сполучник **ХОЧ...**

- А належить до сурядних;
- Б з'єднує частини складнопідрядного речення з підрядним допусту;
- В виступає синонімом сполучника *ДАРМА ЩО*;
- Г виступає синонімом сполучника *ТАК ЩО*;
- Г з'єднує частини складнопідрядного речення з підрядним умови.

7. Сполучник **ЧИМ ... ТИМ...**

- А належить до підрядних порівняльних;
- Б належить до сурядних;
- В виступає синонімом сполучника *ЩО ... ТО*;
- Г з'єднує частини складнопідрядного речення з підрядним міри і ступеня дії;
- Г належить до підрядних причини.

8. Установіть відповідність між відношеннями у складнопідрядному реченні та сполучниками, з допомогою яких ці відношення виражаються.

А причини	1 якщо, якби, коли
Б допустові	2 щоб, для того щоб, з тим щоб, аби
В наслідкові	3 незважаючи на те що, хоч, дарма що
Г умовні	4 наче, ніби, як, мов, немов, начебто
Ґ мети	5 тому що, через те що, завдяки тому що, бо
Д порівняльні	6 так що

9. Установіть відповідність між видом підрядного речення та вказівними словами, які можуть вживатися в головній частині.

А означальне	1 там, тут, туди
Б міри і ступеня дії	2 тоді
В місця	3 стільки, настільки
Г часу	4 так
Ґ способу дії	5 той, такий

10. Виберіть правильні твердження.

- А Підрядні речення, підпорядковані дієслову-присудку головного речення *ЧЕКАТИ* і приєднані сполучниками *КОЛИ, ПОКИ, АЖ ПОКИ*, належать до підрядних часу.
- Б Підрядні речення, підпорядковані дієслову-присудку головного речення *ЧЕКАТИ* і приєднані сполучниками *КОЛИ, ПОКИ, АЖ ПОКИ*, належать до підрядних з'ясувальних.
- В У головному реченні сполучнику або сполучному слову підрядного означального речення можуть відповідати вказівні займенники *ТОЙ, ТАКИЙ*.
- Г У головному реченні сполучнику або сполучному слову підрядного речення часу можуть відповідати вказівні слова *СТІЛЬКИ, НАСТІЛЬКИ*.

11. Виберіть помилкове твердження.

- А Умовним сполучникам *ЯКЩО, ЯКБИ, КОЛИ, ЯК* може відповідати частка *ТО* в головному реченні.
- Б У складнопідрядних реченнях з підрядним допустовим головна частина може розпочинатися сполучниками *А, АЛЕ, ТА*.
- В Наслідковий сполучник *ТАК ЩО* може використовуватися як нерозчленований і як розчленована пара співвідносних слів.
- Г Підрядне речення причини, приєднане сполучником *БО*, завжди стоїть у постпозиції до головного.

12. Закінчіть речення.

1. Підрядним місця називається підрядне речення, яке
2. Підрядним міри і ступеня дії називають підрядне речення, яке
3. Підрядним мети називається таке підрядне речення, яке
4. Підрядне речення, що вказує на умову, яка перешкоджає дії, про яку йдеться в головному реченні, і все ж допускає її здійснення, називають

5. Підрядні речення способу дії поділяють на такі три групи:
6. Порівняльні відношення у складнопідрядному реченні виражаються з допомогою сполучників
7. Складнопідрядні речення з підрядними умови поділяють на дві групи:
8. Речення, у якому виражене часове співвідношення між діями (станами), про які йдеться у головній і підрядній частинах, називають
9. Роздвоєння сполучника *ТАК ЩО* – перенесення слова *ТАК* у головне речення – руйнує підрядне наслідкове і перетворює його на

13. Напишіть терміни, які відповідають цим визначенням.

1. Підрядне речення, що уточнює означення до якогось члена головного речення або виконує роль означення і відповідає на запитання означення, –
2. Підрядне речення, яке конкретизує додаток чи підмет головного речення або саме виступає додатком чи підметом, –
3. Складне речення, у якому підрядне вказує на умову, за якої відбувається або може відбутися те, про що йдеться в головному реченні, –
4. Підрядне речення, яке вказує на наслідок того, про що йдеться в головному реченні, – ...
5. Підрядне речення, яке вказує на спосіб дії головного речення за допомогою порівняння, уподібнення, зіставлення, –
6. Складне речення, частини якого з'єднані сполучниками підрядності чи сполучними словами та інтонацією, –
7. Сполучники, що з'єднують частини складного речення, одна з яких залежить від іншої, –

14. Складнопідрядне речення з підрядним з'ясувальним наведено в рядку...

- А Необхідно дізнатися, коли приходить поїзд.
- Б Зателефонуйте мені, коли приїдете.
- В День, що розпочався так чудово, перетворився на кошмар.
- Г Повідомлення, про яке ти говорив, я так і не отримав.

15. Складнопідрядне речення з підрядним означальним наведено в рядку...

- А Якщо в реченні кілька граматичних основ, воно складне.
- Б Речення, у якому одна граматична основа, називається простим.
- В Підрядні з'ясувальні можуть підпорядковуватися головному члену безособового речення, вираженому безособовою дієслівною формою на *-но, -то*.
- Г Підрядні способу дії поділяються на три групи залежно від того, які значеннєві відтінки вони мають і якими сполучниками приєднуються.

16. Часові відношення у складнопідрядному реченні виражено в рядку...

- А Повідомте мені, що ви вирішите.
- Б Повідомте мені, коли вас зустрічати.
- В Зателефонуйте мені, коли будете вдома.
- Г Зателефонуйте мені, якщо зможете.

17. Складнопірядне речення з пірядним місця наведено в рядку...

- А Не знаю, де він може бути так довго.
- Б Кафе, де ми святкували День народження, виявилось дуже приємним закладом.
- В Тепер зрозуміло, де їх шукати.
- Г Добре там, де нас нема.

18. Складнопірядне речення з пірядним способу дії наведено в рядку...

- А Роби, доню, все, як порадив лікар.
- Б Цікаво, як тобі це вдалося.
- В Інформуйте, як ідуть справи.
- Г Як він спить, то його і гарматою не розбудиш.

19. Складнопірядне речення з пірядним міри і ступеня дії наведено в рядку...

- А Хату замело снігом настільки, що не можна було відчинити дверей.
- Б Результати контрольної роботи покажуть, наскільки добре ви підготувалися.
- В Зробімо перерву після того, як ви допишете друге завдання.
- Г Нарешті ми вийшли до місця, звідки починали наш маршрут.

20. Складнопірядне речення з пірядним причини наведено в рядку...

- А Щоб менше хворіти, потрібно загартовуватися.
- Б Якщо буду у вівторок у місті, то зайду до тебе.
- В Хлопець виконав усе швидко, аби мама не робила зауважень.
- Г Збирайся швидше, бо ми можемо запізнитися.

21. Складнопірядне речення з пірядним мети наведено в рядку...

- А Цей подарунок для того, хто цінує мистецтво.
- Б Програму довелося закрити, через те що уряд припинив її фінансування.
- В Ми зробимо все для того, щоб забезпечити постраждалих необхідним.
- Г Поїзд затримався на дві години, тому що довелося розчищати колію від снігу.

22. Складнопірядне речення з пірядним умови наведено в рядку...

- А Необхідно поспішати, бо в нас лишилося мало часу.
- Б Необхідно поспішати, щоб не запізнитися.
- В Необхідно поспішати, якщо хочете встигнути на вечірку.
- Г Необхідно поспішати, хай часу і вдосталь.

23. Складнопірядне речення з пірядним наслідковим наведено в рядку...

- А У білій сукні вона сяяла так, як калиновий цвіт навесні.
- Б Ми натомилися так, що вдома одразу попадали на диван.
- В Я вже готова, так що можемо виходити.
- Г Ми тобі так вдячні, що не опишеш словами.

24. Складнопірядне речення з пірядним допустовим наведено в рядку...

- А Оскільки ми ще не вивчили ваші пропозиції, про домовленості говорити зарано.
- Б Хоча зима була дуже холодною, весна прийшла рано.
- В Ми задоволені тим, як проходить підготовка до свята.
- Г Якщо ви бажаєте ще чогось, тільки скажіть.

25. Установіть відповідність.

<i>Підрядне речення</i>	<i>Приклад</i>
А означальне	1 Повинні бути умови, що задовольняли б нас.
Б з'ясувальне	2 Покажи, де він живе.
В місця	3 На стадіоні кричав так, що аж горло зірвав.
Г часу	4 Ходім туди, де живе казка.
	5 Як тільки сонце сіло, село потонуло в темряві.

26. Установіть відповідність.

<i>Підрядне речення</i>	<i>Приклад</i>
А означальне	1 Що більше він розповідав, то ставало страшніше.
Б з'ясувальне	2 Я син народу, що вгору йде.
В способу дії	3 Що на серці, не скажу нікому.
Г міри і ступеня дії	4 Він виїхав заздалегідь, так що запізнитися не міг.
	5 Заспівайте так, щоб душа усміхнулася.

27. Установіть відповідність.

<i>Підрядне речення</i>	<i>Приклад</i>
А мети	1 Займіться чимось, щоб не нудьгувати.
Б причини	2 Він готовий зробити все, що б вона не попросила.
В умови	3 Дітки, як будете слухатися, бабуся купить вам цукерки.
Г часу	4 Ходімо, бо вже час.
	5 Як виконаю завдання, зможу відпочити.

28. Установіть відповідність.

<i>Підрядне речення</i>	<i>Приклад</i>
А наслідку	1 Дарма що малий, а розумний.
Б причини	2 У місті епідемія грипу, так що у школах на два тижні оголошено карантин.
В умови	3 Трапилося так, що ми зустрілися випадково через два дні.
Г допустове	4 Майстер прийде завтра, тому що сьогодні багато викликів.
	5 Викликайте швидку, якщо вам знову стане погано.

29. Установіть відповідність.

<i>Перша частина речення</i>	<i>Друга частина речення</i>
А Студент написав контрольну добре, тому що	1 викладач не перевіряв роботу.
Б Студент написав контрольну добре, хоча	2 серйозно готувався.
В Студент написав контрольну добре, так що	3 і сподівався викладач.
Г Студент написав контрольну добре, як	4 не готувався серйозно.
	5 за модуль у нього високий бал.

30. Установіть відповідність.

<i>Перша частина речення</i>	<i>Друга частина речення</i>
А В області оголошено карантин, тому що	1 запобігти поширенню грипу.
Б В області оголошено карантин, для того щоб	2 школярі та студенти відпочиватимуть два тижні
В В області оголошено карантин, як	3 кількість захворювань критична.
Г В області оголошено карантин, так що	4 це було зроблено й минулого року.
	5 необхідно уникати контактів із хворими особами.

31. Установіть відповідність.

<i>Перша частина речення</i>	<i>Друга частина речення</i>
А Візьму таксі,	1 тому що запізнилися.
Б Викладач запитав,	2 щоб не запізнитися.
В Ми не пішли на пару,	3 чому ми запізнилися.
Г Починайте без нас,	4 якщо ми запізнимося.
	5 так що ми запізнилися.

32. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник (сполучне слово)</i>
А Поясніть, ... це могло статися.	1 щоб
Б На жаль не знаю, ... вам допомогти.	2 що
В Не можу знайти фотографію, ... ми з ним удвох.	3 чим
Г Він відповідав так добре, ... всі здивувалися.	4 як
	5 де

33. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник</i>
А ... було проведено низку переговорів, угоду так і не підписали.	1 оскільки
Б ... ми організуємо навчання для своїх працівників, то тільки виграємо.	2 хоча
В ... внаслідок негоди знеструмлено населені пункти, були організовані рятувальні та ремонтні роботи.	3 як тільки
Г ... інформація потрапила в новини, телефон закладу не змовкає.	4 якщо
	5 щоб

34. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник</i>
А Співай, ... хочеш.	1 так що
Б Співай, ... не було сумно.	2 бо
В Співай, ... і не вмієш	3 щоб
Г Співай, ... люди просять.	4 якщо
	5 хоч

35. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучне слово</i>
А Ось ті дари, ... прийняла від нього.	1 де
Б Не вернуться ті дні, ... були ми юні.	2 що
В Дівчинка, ... голос зачарував усіх, сьогодні в студії.	3 коли
Г ... ми з тобою йшли, вже стежка поросла травою.	4 чий
	5 хто

36. Установіть відповідність.

<i>Речення</i>	<i>Сполучник (сполучне слово)</i>
А Приїжджайте до нас, ... ми сумуємо.	1 якщо
Б Приїжджайте до нас, ... разом зустріти Новий рік.	2 коли
В Приїжджайте до нас, ... буде відпустка.	3 бо
Г Приїжджайте до нас, ... буде можливість.	4 хоч
	5 щоб

Тести до теми «Безсполучникові складні речення»

1. Безсполучниковими називають такі складні речення, у яких частини об'єднані в одне синтаксичне ціле за допомогою...

- А сполучників;
- Б сполучних слів;
- В лише інтонації;
- Г інтонування та співвідношення граматичних форм.

2. Засобами вираження смислових і синтаксичних зв'язків між складовими частинами безсполучникових речень є...

- А співвідношення видо-часових форм дієслів-присудків;
- Б характерна для кожного типу безсполучникових речень інтонація;
- В порядок розташування частин складного речення;
- Г лексико-граматичні засоби;
- Г сполучники або сполучні слова.

3. За структурно-семантичними ознаками складових частин та характером їх смислових і синтаксичних взаємозв'язків безсполучникові складні речення поділяють на...

- А складнопідрядні та складносурядні;
- Б речення з однотипними частинами і речення з різнотипними частинами;
- В прості і складні;
- Г повні й неповні.

4. Серед безсполучникових речень з однотипними частинами виділяють складні речення, що означають...

- А одночасність дій та явищ;
- Б послідовність дій та явищ;
- В зіставлення дій, суб'єктів, об'єктів, ознак тощо;
- Г умовно-наслідкові відношення;
- Д відношення причини.

5. Порядок розташування частин має значення у безсполучникових реченнях, частини яких...

- А є різнотипними;
- Б вказують на одночасність дій та явищ;
- В вказують на послідовність дій та явищ.

6. Виберіть правильні твердження.

- А Безсполучникові складні речення, що означають одночасність дій та явищ, близькі за структурно-семантичними ознаками до складносурядних речень з єднальними сполучниками.
- Б Безсполучникові складні речення зі значенням зіставлення близькі за структурно-семантичними ознаками до складносурядних речень із єднальними сполучниками.
- В Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами близькі за структурно-семантичними ознаками до певних груп складнопідрядних речень.
- Г У безсполучникових складних реченнях зі значенням зіставлення може бути лише дві частини.

7. Безсполучникові пояснювальні речення належать до безсполучникових складних речень з...

- А однотипними частинами;
- Б різнотипними частинами.

8. Виберіть помилкове твердження.

- А Речення з однотипними частинами, що виражають одночасність дій та явищ, вимовляються з перелічувальною інтонацією.
- Б Порядок частин безсполучникового речення, у якому йдеться про часову послідовність подій та явищ, можна змінювати.
- В Безсполучникові пояснювальні речення належать до складних речень з різнотипними частинами.
- Г Різні групи безсполучникових речень можуть бути синонімічні складносурядним та складнопідрядним реченням.

9. Закінчіть речення.

1. Безсполучниковим складним називають таке речення, у якому
2. Безсполучникові складні речення поділяють на дві групи:
3. Серед безсполучникових складних речень з однотипними частинами виділяють
4. Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами можуть виражати такі відношення:
5. З перелічувальною інтонацією вимовляються безсполучникові речення, які виражають ...

10. Безсполучникове речення наведено в рядку...

- А Зійшло сонце – і все ожило.
- Б Коли ми піднялися на гору, то побачили дивовижний краєвид.
- В Співали пташки, під вітром шелестіло листя, ласкаво гріло сонечко.
- Г Всі готові, а ти досі не зібрався.

11. Безсполучникове речення з однотипними частинами наведено в рядку...

- А Все йде, все минає.
- Б Я зрозумів: ти не для мене.
- В Сперечатися не треба: ти програв.
- Г Ходімо в гай – я покажу тобі весну.

12. Безсполучникове речення з різнотипними частинами наведено в рядку...

- А Наталка прийшла додому вчасно; як завжди, дівчина спочатку пообідала, а потім взялася за конспекти.
- Б Буде можливість – заходь у гості.
- В Група складає іспит завтра – я уже склав.
- Г Парував ароматний чай, смачно пахло свіжими пирогами.

13. Установіть відповідність.

*Значення, що виражають частини
безсполучникового речення*

- А** одночасність подій та явищ
- Б** часова послідовність подій та явищ
- В** зіставлення

Приклад

- 1** Запізнився – не буду чекати.
- 2** Ми зайшли, потім зазирнув Петро.
- 3** Сипле густий сніг, завиває вітер.
- 4** Мій друг сміливий, я боязкий.

14. Установіть відповідність.

*Відношення між частинами
безсполучникового речення*

- А** причини
- Б** умови
- В** допусту

- Г** пояснювальні

Приклад

- 1** Нарешті надійшла звістка: із сином усе добре.
- 2** Немає сьогодні пташок: дуже холодно надворі.
- 3** Хочеш брати участь у конкурсі – доведеться добряче попрацювати.
- 4** Вдяглися тепло – все одно намерзлися.
- 5** Зійшло сонце, висохла роса.

15. Установіть відповідність.

*Перша частина безсполучникового
речення*

- А** Рано встанеш –
- Б** Микола рано встав,
- В** Сьогодні я встав рано:

Друга частина речення

- 1** а його сусід спав довго.
- 2** більше встигнеш зробити.
- 3** він навіть не снідає.
- 4** не міг спати через головний біль.

16. Установіть відповідність.

*Перша частина безсполучникового
речення*

- А** Почалися заліки,
- Б** Почалися заліки:
- В** Почалися заліки –

Друга частина речення

- 1** Віктор навіть не з'явився в інституті.
- 2** це останній тиждень навчання.
- 3** ми склали іспити.
- 4** і ми зараз дуже зайняті.

17. Установіть відповідність.

Речення

- А** Я надзвичайно зраділа ... нарешті поїду до Львова.
- Б** Дзвеніли трамваї ... гуділи машини.
- В** Дитина заплакала ... мама підхопилася до неї.
- Г** Хата була мов лялечка ... над нею вдень і вночі шуміли берези ... біля них пишно квітнув бузок.

Знак

- 1** ;
- 2** ,
- 3** :
- 4** –

18. Установіть відповідність.

Речення

- А** Ми отримали дивний лист ... мама розхвилювалася.
- Б** Ми отримали дивний лист ... через день надійшла ця телеграма.
- В** Ми отримали дивний лист ... незнайомий чоловік запрошував нас у гості..
- Г** Ми читали лист ... хвилини спливали непомітно.

Знак

- 1** ;
- 2** ,
- 3** :
- 4** –

Тести до теми «Складне синтаксичне ціле»

1. Складне синтаксичне ціле – це...

- А текст;
- Б кілька речень;
- В група кількох взаємопов'язаних за змістом і синтаксично речень;
- Г кілька абзаців.

2. Специфічні синтаксичні засоби зв'язку між реченнями, єдність суб'єктивно-модальних властивостей, ритміко-інтонаційна єдність характеризують...

- А логіко-семантичні відношення у ССЦ;
- Б синтаксичні відношення у ССЦ;
- В композиційну структуру ССЦ.

3. Структурна співвіднесеність між реченнями, пов'язаними ланцюговим зв'язком, може бути виражена за допомогою...

- А лексичного повтору;
- Б синонімічної лексики;
- В схожості синтаксичної будови речень;
- Г займенників та вказівних слів.

4. Паралельний зв'язок ССЦ характерний для речень, у яких...

- А немає структурної співвіднесеності;
- Б однакова або схожа синтаксична структура;
- В один із членів попереднього речення в наступному стає іншим членом речення.

5. Приєднувальний зв'язок речень у ССЦ характерний для...

- А наукового стилю;
- Б розмовного стилю;
- В офіційно-ділового стилю;
- Г публіцистичного стилю.

6. Виберіть правильні твердження.

- А З логіко-семантичного боку складному синтаксичному цілому властива єдність думки, висловлювання, теми, тісне смислове об'єднання речень.
- Б Зачин – це останнє речення ССЦ.
- В Композиційно-смислова структура ССЦ складається із зачину, основної частини та кінцівки.
- Г Синтаксична суть приєднувального зв'язку полягає в синтаксичному уподібненні (повному або частковому) наступного речення попередньому.

7. Виберіть помилкове твердження.

- А Зачин – це початкове речення абзацу, у якому вперше формулюється думка, нове.
- Б Головними структурними ознаками паралельного зв'язку є паралелізм структури речень та ідентичність граматичного вираження всіх або деяких членів речень.
- В Для приєднувального зв'язку характерна відсутність структурної співвіднесеності між сусідніми реченнями.
- Г Для ланцюгового зв'язку характерне синтаксичне уподібнення наступного речення попередньому.

8. Закінчіть речення.

1. Складним синтаксичним цілим називають
2. Тема – це дане, відоме, а рема –
3. Виділяють такі типи зв'язку між реченнями у ССЦ:
4. Найчастотнішими структурними видами ланцюгового зв'язку виступають пари
5. Відсутність структурної співвіднесеності між сусідніми реченнями характерна для
6. Синтаксична суть паралельного зв'язку полягає в

9. Напишіть терміни, які відповідають цим визначенням.

1. Тип поєднання синтаксичних конструкцій, у якому відсутня структурна співвіднесеність між сусідніми реченнями, –
2. Тип зв'язку компонентів ССЦ, який базується на однаковій або схожій синтаксичній будові речень, –
3. Тип зв'язку між компонентами ССЦ, коли один із членів попереднього речення в наступному стає іншим членом речення, –
4. Завершальне речення ССЦ, яке підводить підсумок розвитку мікротемі не лише у смислового, а й у синтаксичному плані, –
5. Група кількох взаємопов'язаних за змістом і синтаксично речень, що складають більш повний розвиток думки у порівнянні з окремим реченням, –

10. ССЦ з ланцюговим зв'язком наведено в рядку...

- А Мама пішла на кухню. Діти вибігли в сад. Ми ж вирішили прогулятися алеєю.
Б Ходімо завтра в музей. Там розпочалася виставка робіт сучасного художника. Кажуть, вони приголомшливі.
В Прогуркотів грім. Блиснула блискавка. Впали перші важкі краплини дощу.
Г На сцену вийшов веселий клоун. Діти почали сміятися. Дорослі згадали дитинство.

11. ССЦ з паралельним зв'язком наведено в рядку...

- А Ярина приїхала в гості до батька. Він запросив її разом із братами. Учора цілий день вони гуляли Києвом.
Б Шевченко почав навчатися в Петербурзькій академії мистецтв. Там його вчителем був відомий художник Карл Брюллов.
В Праворуч сяяла ялинка. Ліворуч височіла сцена для концерту. По центру площі розташувалося різдвяне містечко з атракціонами для дітей та безліччю сувенірних кіосків.
Г Завтра поговоримо. Після занять. Або під час перерви.

12. ССЦ з присднувальним зв'язком наведено в рядку...

- А Викладач перевіряв тести. Студенти перекладали текст.
Б Тато купив цукор, дріжджі, яйця. І борошно. Сметани не було.
В Діти підбігли до столу й розхапали всі пиріжки. І яблука, які теж лежали на столі, за мить зникли з тарілки.
Г Тато навчає своїх дітей, як чемно поводитися. А вони сміються і не слухають батька. Звичайно, йому це не подобається.

13. Установіть відповідність.

<i>Вид зв'язку в ССЦ</i>	<i>Приклад</i>
А ланцюговий	1 Завтра ми з Женею будемо кататися з гірки в парку. Після цього їстимемо курку в мене вдома.
Б паралельний	2 Моя дочка приготувала соус. Із помідорів. З перцем. Я зовсім не допомагала.
В приєднувальний	3 Катя готувала обід. Мама працювала за комп'ютером. А тато дивився телевізор.

14. Установіть відповідність.

<i>Вид зв'язку в ССЦ</i>	<i>Приклад</i>
А ланцюговий	1 У столиці Франції стоїть відома Ейфелева вежа. У Дубаї розташована найвища будівля у світі. А в Італії височіє дивовижна нахилена Пізанська вежа.
Б паралельний	2 Дніпро – третя за довжиною і площею басейну річка Європи. Вона має найдовше русло в межах України.
В приєднувальний	3 У цій перукарні роблять манікюр. І масаж для рук.

15. Установіть відповідність.

<i>Вид зв'язку в ССЦ</i>	<i>Приклад</i>
А ланцюговий	1 Авіакомпанія скасувала рейс до Берліна. Пасажири, які купили квитки на цей рейс, дуже незадоволені.
Б паралельний	2 Авіакомпанія скасувала рейс до Берліна. І, можливо, ще два.
В приєднувальний	3 Авіакомпанія скасувала рейс до Берліна. Таксі не приїхало. Потяг запізнився.

16. Установіть відповідність.

<i>Вид зв'язку в ССЦ</i>	<i>Приклад</i>
А ланцюговий	1 Зруйновано десятки житлових будинків. Пошкоджено електричні лінії в чотирьох районах. Травмовано дев'ятнадцять чоловік.
Б паралельний	2 Зруйновано десятки житлових будинків. І чимало господарських споруд.
В приєднувальний	3 Зруйновано десятки житлових будинків. Їх мешканцям уряд надав необхідну допомогу.

Тести до теми «Текст та його головні характеристики»

1. Текстом називається...

- А поєднання кількох складних синтаксичних цілих;
- Б мовленнєвий твір, що характеризується тематичною цілісністю, зв'язністю, послідовністю і завершеністю викладу;
- В поєднання кількох речень;
- Г певна сума складних синтаксичних цілих, об'єднаних спільною темою.

2. Текст може складатися з...

- А одного слова;
- Б одного речення;
- В одного складного синтаксичного цілого;
- Г кількох складних синтаксичних цілих;
- Г багатьох складних синтаксичних цілих.

3. Предметний план тексту охоплює...

- А частини мови;
- Б предмети-денотати, що знаходять у ньому своє відображення;
- В зв'язки між реченнями;
- Г типи речень;
- Г члени речень.

4. Стрижнем організації тексту як продукту мовлення є...

- А зв'язність речень;
- Б послідовність речень;
- В тема;
- Г завершеність;
- Г план формально-логічних відношень.

5. Повторення в тексті слова чи його форм, вживання однокореневих слів, синонімів належать до...

- А граматичних засобів зв'язності;
- Б лексичних засобів зв'язності;
- В логічних засобів зв'язності;
- Г стилістичних засобів зв'язності;
- Г фонетичних засобів зв'язності.

6. До граматичних засобів зв'язності тексту не належать...

- А повторення слів однієї лексико-тематичної групи;
- Б сполучники та сполучні слова;
- В особові та вказівні займенники;
- Г форми перерахування;
- Г повторення одного й того ж стилістичного засобу.

7. Виберіть правильні твердження.

- А Текст як синтаксична одиниця найвищого порядку має свої специфічні характеристики.
- Б План формально-логічних відношень тексту складають предмети-денотати, що відображені в ньому.
- В У семантичному аспекті текст сприймається як закінчене зв'язне змістове ціле.
- Г У плані мовленнєвої діяльності текст розглядають як результат цілеспрямованого мовленнєвого акту, що є інструментом спілкування між відправником та одержувачем.

8. Виберіть помилкове твердження.

- А Стилiстичні та фонетичні засоби зв'язності притаманні перш за все текстам художнього стилю, а також публіцистичного.
- Б Цілісність тексту як комунікативної одиниці забезпечується зв'язністю його компонентів – частин, абзаців, складних синтаксичних цілих.
- В Більшість характерних для ССЦ рис притаманні й тексту.
- Г ССЦ і текст мають зовсім різні характеристики.

9. Закінчіть речення.

1. Тексту, крім тематичної цілісності, притаманні такі характеристики:
2. Текст як одиниця мовлення складається з предметного плану і
3. Крім логічних і граматичних засобів зв'язності тексту, виділяють
4. На базі сполучника *І* функціонують такі сполучникові засоби:
5. На сполучнику *ТА* ґрунтуються такі сполучникові засоби:
6. На основі сполучника *АЛЕ* формуються такі сполучникові засоби:

10. Група речень (*СТУДЕНТИ СКЛАЛИ СЕСІЮ. СТУДЕНТСЬКІ РОКИ – ХОРОША ПОРА. СТУДЕНТИ РОЗУМІЮТЬ: ЩОБ ОТРИМАТИ ПРЕСТИЖНУ РОБОТУ, НЕОБХІДНО ДОБРЕ ВОЛОДІТИ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ.*) не складає текст, оскільки їй не вистачає...

- А тематичної цілісності;
- Б зв'язності;
- В послідовності;
- Г завершеності викладу.

11. Група речень (*ДЛЯ ВСТУПУ В УНІВЕРСИТЕТ МЕНІ ПОТРІБНО БУЛО СКЛАДАТИ ТРИ ІСПИТИ. ПЕРШИЙ – ТВІР – НАПИСАЛА ДОБРЕ. ДРУГИЙ – УКРАЇНСЬКУ МОВУ – СКЛАЛА НА ВІДМІННО.*) не складає текст, оскільки їй не вистачає...

- А тематичної цілісності;
- Б зв'язності;
- В послідовності;
- Г завершеності викладу.

12. Група речень (ВИПАВ СНИГ. ТІЛЬКИ ОДНА СТЕЖКА ПРОТОПТАНА. БІЛИМ КИЛИМОМ ВКРИЛАСЯ ЗЕМЛЯ. ЗАСИПАЛО, ЗАМЕЛО ВСІ ДОРОГИ І СТЕЖКИ. ВЕДЕ ЦЯ СТЕЖКА ДО ШКОЛИ.) не складає текст, оскільки їй не вистачає...

- А тематичної цілісності;
- Б зв'язності;
- В послідовності;
- Г завершеності викладу.

13. Установіть відповідність.

<i>Порядок речень у тексті</i>	<i>Речення</i>
А перше	1 Познайомилися ми три роки тому.
Б друге	2 Розповім про свого друга Дмитра.
В третє	3 Це було під час практики в лікарні.
Г четверте	4 Лікарня розташована недалеко від мого дому.
Г п'яте	5 Тоді мені, студентові-практикантові, вдалося поставити правильний діагноз хворому Дмитрові.
	6 З того часу ми з Дмитром майже завжди разом.

14. Установіть відповідність.

<i>Порядок речень у тексті</i>	<i>Речення</i>
А перше	1 Міжфразні зв'язки бувають контактні і дистантні.
Б друге	2 Він може полягати як у виявленні логічних відношень між елементами тексту, так і в послідовному розгортанні змісту.
В третє	3 Зв'язок між реченнями, ССЦ, главами та іншими частинами тексту, який організовує його змістову і структурну єдність, називається міжфразним.
Г четверте	4 У першому випадку пов'язувані елементи розташовані поряд, а в другому – на відстані.
	5 Іноді в окремий абзац може виділятися й кожне із речень складного синтаксичного цілого.

15. Установіть відповідність.

<i>Порядок речень у тексті</i>	<i>Речення</i>
А перше	1 Мої найщасливіші дитячі спогади – про відпочинок біля моря всією сім'єю.
Б друге	2 Лікарі радять відпочивати на морі не менше двох тижнів, щоб встигнути акліматизуватися.
В третє	3 Тато, мама, старша сестричка і я, маленька, – разом плаваємо, граємо у м'яч, фотографуємося з мавпочкою...
Г четверте	4 Як було чудово!
	5 Море я люблю з дитинства.

Тести до теми «Пряма та непряма мова»

1. Пряма мова – це...

- А слова мовця, відтворені без змін;
- Б слова автора;
- В мовлення іншої особи, передане із граматичними змінами;
- Г діалог.

2. Слова автора – це...

- А пряма мова автора;
- Б слова, що супроводжують пряму мову;
- В думки автора;
- Г слова мовця.

3. Непряма мова, на відміну від прямої, ...

- А передає слова мовця без змін;
- Б точно відтворює слова мовця;
- В передає слова мовця із граматичними змінами;
- Г не передає всієї модальності слів мовця.

4. Слова автора...

- А супроводжують пряму мову;
- Б можуть стояти до, після чи всередині прямої мови;
- В завжди відокремлюються від прямої мови тире;
- Г пишуться з великої літери;

5. Пряма мова, яка композиційно не розриває авторської розповіді, ...

- А пишеться з абзацу;
- Б не пишеться з абзацу;
- В береться в лапки;
- Г не береться в лапки.

6. У діалозі...

- А репліки беруться в лапки;
- Б кожна репліка пишеться з абзацу;
- В між словами автора і реплікою мовця ставляться такі ж знаки, як і при прямій мові (крім лапок);
- Г на початку кожної репліки ставиться тире.

7. Виберіть правильні твердження.

- А Різновидами прямого мовлення є власне пряма мова, діалог і цитата.
- Б Цитата – це дослівне відтворення фрагмента чужого усного чи письмового висловлення зі збереженням усіх його граматичних та стилістичних особливостей.
- В Структурно пряма мова виражається простим реченням.
- Г Слова автора зазвичай вказують на те, хто, що, де, коли, за яких обставин вимовив слова прямої мови, а також можуть називати дії, що супроводжують ці слова, емоційні стани, у яких вони вимовляються, тощо.

8. Виберіть помилкове твердження.

- А У прямій мові можуть втрачатися певні стилістичні особливості слів мовця.
- Б Пряма мова буквально відтворює мовлення мовця і вводиться в текст як окреме речення (чи кілька речень).
- В У прямій мові повністю збережено лексичні, синтаксичні та стилістичні особливості слів мовця.
- Г При перетворенні прямої мови на непряму відбуваються певні граматичні трансформації.

9. Закінчіть речення.

1. Пряма мова передає
2. Непряма мова – це
3. Цитатою називають
4. Слова автора не лише повідомляють, кому належить пряма мова, а й
5. Часто цитати використовують у

10. Напишіть терміни, які відповідають цим визначенням.

1. Слова мовця, відтворені буквально і введені в текст як відокремлене, незмінне речення, –
2. Спосіб передачі слів мовця, коли відтворюється лише їх загальний зміст, без збереження лексичних, синтаксичних та стилістичних особливостей, –
3. Передача слів мовця (мовців), коли кожен репліку починають з абзацу і перед нею ставлять тире, –
4. Слова, що вводять пряму мову, –

11. Речення з прямою мовою наведено в рядку...

- А Ходімо з нами, друзі.
- Б Наталка сказала, щоб ми йшли швидше.
- В Хлопець запропонував: «Може, тоді підемо разом?»
- Г Я подумав, що треба йти.

12. Правильні розділові знаки при прямій мові в рядку...

- А Здалеку линув голос – «Іване-е-е-е!»
- Б «Нам є чим пишатися!», – закінчив свою промову директор.
- В «Я не хотів би продовжувати розмову в такому тоні, – зупинив його Василь. – емоції тут ні до чого».
- Г «Не віряться, що це було так давно, – промовила Наталя. – Здається, наче вчора».

13. Неправильні розділові знаки при прямій мові в рядку...

- А Вікторія розпочала: «Із вашими словами я цілком погоджуюся».
- Б «На Київщині мокрий сніг, – продовжував коментатор, – можлива ожеледиця».
- В «Не розумію, як це сталося» – знизав плечима Анатолій.
- Г «На сцену запрошується Петро Шевченко!» – почув він нарешті.

14. Неправильні розділові знаки при прямій мові в рядку...

- А Викладач пояснила: «У вашій роботі багато граматичних помилок».
- Б «Я завтра навряд чи буду вільна», – відповіла Тетяна.
- В «Почекайте тут, – сказала секретар. – Директор скоро прийде».
- Г «Вам варто подумати, – продовжував переконувати Ігор. – пропозиція дуже цікава».

15. Правильні розділові знаки при прямій мові в рядку...

- А «Добре, що це ми узгодили, – підсумував він і додав – Приємно з вами працювати».
- Б «Ми не зможемо завтра прийти. – сказала Людмила. – Вибачте».
- В «Як мало я знав про нього, – подумав він, – Цікава, виявляється, була людина».
- Г Крик тренера: «Вставай!» – нарешті привів його до тями.

16. Речення з прямою мовою («А ВИ НЕ ПОМИЛЯЄТЕСЯ?» – ЗАПИТАВ Я.) правильно перетворено на непряму мову в рядку...

- А Я запитав, чи ви не помиляєтеся.
- Б Я запитав, а ви не помиляєтеся.
- В Я запитав, чи він не помиляється.
- Г Я запитав, що він не помиляється.

17. Речення з прямою мовою («ВАМ ТРЕБА ПОВЕСТИ ДИТИНУ ДО ЛІКАРЯ-ОРТОПЕДА», – СКАЗАЛА МЕДСЕСТРА.) правильно перетворено на непряму мову в рядку...

- А Медсестра сказала, що вам треба повести дитину до лікаря-ортопеда.
- Б Медсестра сказала, що мені треба повести дитину до лікаря-ортопеда.
- В Медсестра сказала, вам треба повести дитину до лікаря-ортопеда.
- Г Медсестра сказала, що повести дитину до лікаря-ортопеда.

18. Речення з прямою мовою («НЕ ЗАПИТУЙ ПРО ЦЕ», – СКАЗАЛА ВОНА.) правильно перетворено на непряму мову в рядку...

- А Не запитуй – сказала вона.
- Б Вона сказала, щоб я не запитувала про це.
- В Вона сказала, що я не запитувала про це.
- Г Вона сказала, чи я не запитувала про це.

19. Правильно оформлено цитату в рядках...

Речення

- А Григорій Сковорода говорив, що «істина буває сувора».
- Б «Як ліки не завжди приємні, так і істина буває сувора», – стверджував Григорій Сковорода.
- В Григорій Сковорода говорив, що: «Істина буває сувора».
- Г Григорій Сковорода стверджував: «... істина буває сувора».

ВІДПОВІДІ

Тема «Синтаксис як розділ граматики української мови» (С. 5-6)

1. Б.	4. Г.	7. Б.
2. Г.	5. А.	8. А, Б, Г.
3. А.	6. А-3; Б-1; В-4; Г-2.	

9. 1) ...це діяльність мовця, що використовує засоби мови в конкретних ситуаціях; 2) ...її зв'язків із іншими словами в реченні; 3) ...мовний рівень, у межах якого системні одиниці використовуються для створення мовленнєвих структур; 4) ...розділ граматики, який подає правила, закономірності побудови мовлення; 5) ... в синтаксисі диференціюються значення різних мовних засобів, а також відбувається їхній синтез і виникають нові значення; 6) ...функціональними; 7) ...зв'язки слів.

10. 1) синтаксис; 2) мовлення; 3) мова; 4) синтаксис.

Тема «Головні синтаксичні одиниці» (С. 7-10)

1. Б, Г, І.	6. Б, Г.	11. В.
2. А, В.	7. Г.	12. А-2; Б-3; В-4; Г-1.
3. Б, В, Г.	8. А.	13. А, Б.
4. Г.	9. Б.	14. В, Г.
5. В.	10. Б, Г.	

15. 1) ...предикативна; 2) ...номінативну; 3) ...монопредикативною одиницею; 4) ...не є самостійними повідомленнями; 5) ...відношення між його частинами; 6) ...незавершену; 7) ...із кількох речень.

16. 1) ієрархія синтаксичних одиниць; 2) складне синтаксичне ціле; 3) просте речення; 4) словосполучення; 5) складне речення.

17. Б.	21. В.	25. А-3; Б-4; В-1; Г-2.
18. В.	22. А.	26. А-4; Б-1; В-2; Г-3.
19. В.	23. Б.	
20. Б.	24. А.	

Тема «Синтаксичні зв'язки у словосполученні та реченні» (С. 11-15)

1. А.	6. Б.	11. А.
2. Б.	7. Г.	12. А-3, Б-2; В-1.
3. В.	8. А, В, Г.	13. А-1, Б-3, В-2.
4. Б.	9. А, Б, Г.	14. А.
5. В.	10. А, Б, Г.	15. А, В.

16. 1) ...сурядний, підрядний та зв'язок координації; 2) ...від одного слова до іншого та навпаки; 3) ...відношення однієї залежності; 4) ...формою залежного компонента; 5) ...узгодження, керування та прилягання; 6) ...повним та неповним; 7) ...залежне слово незмінне; 8) ...прості, складні та комбіновані; 9) ...іменні, дієслівні, прислівникові.

17. 1) сурядний зв'язок; 2) зв'язок координації; 3) прилягання; 4) комбіновані словосполучення; 5) керування; 6) підрядний зв'язок; 7) зв'язок координації; 8) словосполучення.

18. А.	22. Б.	26. Г.
19. В.	23. А.	27. А-2, 4, 6; Б-1, 7; В-3, 5.
20. А.	24. В.	28. А-2, 5; Б-1, 3; В-4, 6, 7.
21. Б.	25. Г.	29. А-3, 5; Б-2, 7; В-1, 4, 6.
		30. А-4; Б-1; В-3; Г-2; Г-5.

Тема «Синтаксис простого речення» (С. 16-20)

1. Б.	6. А, Г.	11. А, В, Г.
2. В.	7. Б, В.	12. В, Г.
3. А.	8. А, В.	13. А-2; Б-1; В-3.
4. В.	9. А, В.	14. А, В.
5. Г.	10. А, Б.	15. Б, В.
		16. Б.

17. 1) ...однокладні та двоскладні; 2) ...часу, модальності, особи; 3) ...наявністю другорядних членів; 4) ...це головний член речення, який є граматичною ознакою; 5) ...суб'єктом і предикатом; 6) ...незалежна граматична ознака; 7) ...формами дієслова минулого і майбутнього часу, інфінітива, конструкцією бездієслівного речення; 8) ...формою дієслова майбутнього, минулого і теперішнього часу, інфінітива; 9) ... особовими формами дієслова, займенниками в ролі підмета, структурою речення, інтонацією; 10) ...умовну, бажану тощо; 11) такі, що мають неповну парадигму, а також такі, що існують лише в одній формі; 12) ...непоширеним; 13) ...однокладним; 14) ...другорядних членів немає; 15) ...одну граматичну основу.

18. 1) поширене речення; 2) категорія часу; 3) односкладне речення; 4) двоскладне речення; 5) парадигма речення; 6) двоскладне речення; 7) предикативність; 8) просте речення; 9) категорія модальності; 10) другорядні члени речення.

19. В.	23. Г.	27. А-5; Б-2; В-3; Г-4.
20. В.	24. В.	28. А-1; Б-5; В-3; Г-2.
21. Г.	25. А.	29. А-2; Б-5; В-3; Г-1.
22. В.	26. А-5; Б-3; В-2; Г-1.	30. А-2; Б-5; В-4; Г-3.
		31. А-3; Б-2; В-1; Г-5.

Тема «Головні члени речення» (С. 21-25)

1. А, В, Г.	6. А.	11. А-4; Б-1; В-2; Г-3.
2. Б, Г.	7. Б.	12. В.
3. А, В.	8. А.	13. А, Г.
4. Б.	9. В.	
5. Б, В.	10. Б, Г.	

14. 1) ...координації; 2) ...що робить підмет? який він є? що з ним відбувається?; 3) ...простим дієслівним, складеним дієслівним, складеним іменним, складним; 4) ...іменником чи будь-якою частиною мовою в значенні іменника, інфінітивом; 5) ...формою дієслова дійсного, умовного чи наказового способу, стійким дієслівно-іменним словосполученням, фразеологізмом, інфінітивом – еквівалентом особового дієслова, дієслівним вигуком; 6) ...лексичне значення присудка; 7) ...іменною частиною мови; 8) ...складними присудками змішаного типу.

15. 1) підмет і присудок; 2) складений дієслівний присудок; 3) складений іменний присудок; 4) простий підмет; 5) простий дієслівний присудок; 6) підмет.

16. А, В.	22. А, Б, Г.	28. А, Б, В.
17. В.	23. Б.	29. А-3; Б-2; В-1; Г-4.
18. Г.	24. А, Б, Г.	30. А-4; Б-1; В-3; Г-2.
19. А.	25. Г.	31. А-1; Б-4; В-2; Г-3.
20. В, Г.	26. Б, Г.	32. А-4; Б-3; В-2; Г-1.
21. Б.	27. Б.	

Тема «Другорядні члени речення» (С. 26-30)

1. Б, В, Г.	6. А, Г.	11. А, Б.
2. В, Г.	7. Б, В.	12. А-1; Б-3; В-2.
3. Б, В, Г.	8. А.	13. А-4; Б-5; В-8; Г-3; Г-7; Д-1; Е-2; Є-6.
4. Г.	9. А.	14. Б.
5. Б.	10. Б.	15. Г.

16. 1) ...який? чий? котрий?; 2) ...узгоджені та неузгоджені; 3) ...непрямих відмінків; 4) ...формою знахідного відмінка з прийменником та формами інших непрямих відмінків; 5) ...як? якою мірою? де? коли? чому? навіщо? та ін.; 6) ...головні або інші другорядні члени; 7) ...іменником, особовим займенником, числівником, прислівником, інфінітивом, підрядним словосполученням.

17. 1) прикладка; 2) прямий додаток; 3) узгоджене означення; 4) обставина.

18. Б.	23. В.	28. А-2; Б-4; В-5; Г-3; Г-1.
19. В.	24. А, Б.	29. А-2; Б-4; В-3; Г-1; Г-5.
20. Г.	25. В.	30. А-4; Б-3; В-1; Г-2; Г-5.
21. А.	26. А-4; Б-7; В-8; Г-5; Г-6; Д-2; Е-1; Є-3.	31. А-1; Б-2; В-5; Г-3; Г-4.
22. Б.	27. А-4; Б-2; В-3; Г-7; Г-8; Д-1; Е-6; Є-5.	32. А-2; Б-3; В-4; Г-5; Г-1.
		33. А-5; Б-1; В-2; Г-4; Г-3.

Тема «Типи речень за різними ознаками» (С. 31-35)

1. Б.	6. В, Г, Г.	11. Б.
2. Б.	7. Б.	12. А-2; Б-3; В-4, Г-1.
3. А, Б, В.	8. В.	13. А-4; Б-7; В-3; Г-6; Г-2; Д-5; Е-1.
4. Б.	9. В, Г.	14. А, В, Г.
5. В, Г.	10. В.	15. А, Г.

16. 1) ...розповідні, питальні, спонукальні; 2) ...емоційністю; 3) ...прості і складні речення; 4) ...не вимагає; 5) ...будь-який предмет чи ознака, виражені другорядними членами речення; 6) ...воно має відтінок спонукування до дії; 7) ...прості й складні, односкладні й двоскладні, повні й неповні, поширені й непоширені; 8) ...має дві або більше граматичних основ; 9) ...є склад підмета і присудка; 10) ...односкладним; 11) ...стверджується зв'язок між предметом і його ознакою.

17. 1) складне речення; 2) односкладне речення; 3) заперечне речення; 4) питальне речення; 5) окличне речення; 6) непоширене речення; 7) неповне речення; 8) спонукальне речення; 9) риторично-питальне речення; 10) загальнозаперечне речення.

18. Б.	23. А-3; Б-2; В-1.	29. Г.
19. Г.	24. А-1; Б-3; В-2.	30. А.
20. В.	25. А.	31. Б.
21. В.	26. В.	32. В.
22. А-3; Б-1; В-2.	27. Б, Г.	33. А-6; Б-2; В-5; Г-1; Г-7; Д-4; Е-3.
	28. Б.	34. А-3; Б-1; В-7; Г-2; Г-6; Д-5; Е-4.

Тема «Односкладні речення» (С. 36-40)

1. Г.	6. В, Г.	11. А.
2. В.	7. В.	12. А, Б, Г.
3. А.	8. В.	13. Б, В.
4. А, Г.	9. Б, Г.	14. Б.
5. А.	10. А.	15. А.
		16. А-5, 8; Б-6, 9; В-2, 3, 4, 10, 11, 13; Г-12; Ґ-1, 7.
		17. Б, В, Г.

18. 1) ...має лише один поширений або непоширений головний член речення; 2) ...дієслівні та іменні; 3) ...означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфінітивні; 4) ...неозначеної особи (або осіб); 5) ...в них граматично неможливо ввести суб'єкт; 6) ...безособовим дієсловом, особовим дієсловом у безособовому значенні, безособовою дієслівною формою на *-но*, *-то*, безособово-предикативним словом або прислівником; 7) ...три групи: інфінітивні речення без частки *БИ*, інфінітивні речення з часткою *БИ* та інфінітивні речення із займенниковими заперечними словами та словосполученнями *НИКОЛИ*, *НЕМА КОЛИ*, *НИКУДИ*, *НЕМА КУДИ*, *НЕМА В КОГО* та под.; 8) ...описові, оклично-номінативні, вказівні, власне називні; 9) ...головний член виражений незалежним інфінітивом; 10) ...узагальнено-особовими; 11) ...констатують наявність чи вияв стану, стверджують існування певних предметів, явищ, подій.

19. 1) означено-особове речення; 2) безособове речення; 3) номінативне речення; 4) неозначено-особове речення; 5) узагальнено-особове речення; 6) інфінітивне речення.

20. Б.	25. В.
21. А.	26. А-1; Б-4; В-7; Г-2; Ґ-3; Д-5.
22. Б.	27. А-2; Б-1; В-6; Г-3; Ґ-5; Д-7.
23. А.	28. А-4; Б-5; В-6; Г-1; Ґ-3; Д-7.
24. А.	29. А-3; Б-6; В-1; Г-5; Ґ-7; Д-4.

Тема «Повні та неповні прості речення» (С. 41-43)

1. В.	6. Б.
2. Г.	7. В.
3. А, Б, В.	8. А-3; Б-1; В-2.
4. Б.	9. А.
5. А.	10. В, Г.

11. 1) ...пропущений член речення можна легко відновити з контексту, ситуації, змісту самого речення; 2) ...контекстуальні, ситуативні та еліптичні; 3) ...контекстом, тобто попередніми реченнями; 4) ...мовленнєвою ситуацією; 5) ...структурою самого речення; 6) ...наказові та окличні, речення зі значенням руху, речення зі значенням говоріння (мовлення), речення зі значенням перебування (існування, місцезнаходження), речення зі значенням енергійної дії.

12. 1) контекстуальне неповне речення; 2) неповне речення; 3) ситуативне неповне речення; 4) еліптичне неповне речення.

13. А.	18. А-1; Б-3; В-2; Г-5.
14. В.	19. А-2; Б-3; В-1.
15. А.	20. А-1; Б-3; В-4.
16. В.	21. А-3; Б-4; В-1.
17. Г.	

Тема «Поняття про складне речення» (С. 44-47)

1. В, Г.	5. Б, В, Г.	9. В.
2. Г.	6. А.	10. А-1; Б-3; В-2.
3. Б, В.	7. В.	11. А, В, Г.
4. А, В.	8. А, В.	12. А, Г.

13. 1) ...монопредикативна; 2) ...нерівноправні; 3) ...єднальні, протиставні та розділові; 4) ...сполучні слова, співвідносні слова, інтонація, порядок розташування частин складного речення; 5) ...виступають членами речення; 6) ...лише інтонаційно; 7) ...інтонація перелічення, інтонація протиставлення та інтонація, що виражає причинно-наслідкові відношення, умовно-наслідкові, часові, відношення зумовленості дій тощо; 8) ...постійним або вільним.

14. 1) головна частина (головне речення); 2) підрядна частина (підрядне речення); 3) складне речення; 4) складносурядне речення; 5) сполучні слова.

15. Б.	20. А.
16. В.	21. А-4; Б-1; В-3; Г-2; Г-5.
17. Б.	22. А-3; Б-2; В-5; Г-1; Г-4.
18. Б.	23. А-2; Б-4; В-1; Г-5.
19. Г.	24. А-3; Б-2; В-1; Г-5.

Тема «Складносурядні речення» (С. 48-52)

1. А.	5. А, В, Г.	9. А, Г.
2. А, Б, В, Г.	6. Б.	10. Г.
3. А, Б.	7. А, В.	
4. В.	8. А-5; Б-4; В-1; Г-3; Г-2.	

11. 1) ...причинно-наслідкові та умовно-наслідкові відношення, а також подібність чи тотожність явищ; 2) ...приєднувальні сполучники; 3) ...є синонімом сполучника *І*; 4) ...є синонімом сполучника *АЛЕ*; 5) *А; НЕ ЛИШЕ... А Й; НЕ ТІЛЬКИ... АЛЕ Й*. 6) ... *ТО... ТО; НЕ ТО... НЕ ТО; ЧИ ТО... ЧИ ТО*; 7) ...розділові відношення; 8) ... *А, Ж (ЖЕ), АЛЕ, ПРОТЕ, ТА, ОДНАК, ЗАТЕ*; 9) ...*І, Й, ТА, НІ... НІ*; 10) ...*ТА Й, ЩЕ Й, ТАКОЖ, А ТАКОЖ, ПРИЧОМУ, ПРИТОМУ*; 11) мають позитивне значення.

12. 1) приєднувальні сполучники; 2) протиставні сполучники; 3) розділові сполучники.

13. А.	19. А-4; Б-3; В-1; Г-2.	25. А-3; Б-1; В-2; Г-5.
14. В.	20. А-3; Б-2; В-4; Г-1.	26. А-3; Б-4; В-5; Г-2.
15. Б.	21. А-3; Б-2; В-1; Г-4.	27. А-4; Б-3; В-5; Г-2.
16. Г.	22. А-4; Б-5; В-1; Г-2.	28. А-3; Б-5; В-2; Г-1.
17. А.	23. А-3; Б-1; В-4; Г-5.	29. А-4; Б-2; В-1; Г-3.
18. В.	24. А-5; Б-1; В-2; Г-3.	

Тема «Складнопідрядні речення» (С. 53-58)

1. Б.	5. В, Г, Г.	9. А-5; Б-3; В-1; Г-2; Г-4.
2. А.	6. Б, В.	10. Б, В.
3. А, В, Г.	7. В, Г.	11. В.
4. А, Г, Г.	8. А-5; Б-3; В-6; Г-1; Г-2; Д-4.	

12. 1) ...уточнює або заступає обставину місця головного речення; 2) ...уточнює обставину міри, ступеня, виражену в головному реченні кількісним прислівником, або заступає її, коли вона відсутня; 3) ...вказує на мету або призначення того, про що йдеться в головному реченні; 4) ...підрядним допусту (допустовим); 5) ...підрядні власне способу дії, підрядні порівняльні, підрядні способу дії з додатковим значенням наслідку й мети; 6) ...*ЯК, НАЧЕ, МОВ, МОВБИ* тощо; 7) ...ті, у яких умова та зумовлене постають як реально здійснюване, і ті, у яких умова та зумовлене уявляються як можливе, допустиме; 8) ...складнопідрядним реченням з підрядним часу; 9) ...підрядне способу дії.

13. 1) підрядне означальне; 2) підрядне з'ясувальне; 3) складнопідрядне речення з підрядним умови; 4) підрядне наслідкове; 5) підрядне речення способу дії порівняльне; 6) складнопідрядне речення; 7) підрядні сполучники.

14. А.	22. В.	30. А-3; Б-1; В-4; Г-2.
15. Б.	23. В.	31. А-2; Б-3; В-1; Г-4.
16. В.	24. Б.	32. А-4; Б-3; В-5; Г-2.
17. Г.	25. А-1; Б-2; В-4; Г-5.	33. А-2; Б-4; В-1; Г-3.
18. А.	26. А-2; Б-3; В-5; Г-1.	34. А-4; Б-3; В-5; Г-2.
19. А.	27. А-1; Б-4; В-3; Г-5.	35. А-2; Б-3; В-4; Г-1.
20. Г.	28. А-2; Б-4; В-5; Г-1.	36. А-3; Б-5; В-2; Г-1.
21. В.	29. А-2; Б-4; В-5; Г-3.	

Тема «Безсполучникові складні речення» (С. 59-61)

1. Г.	5. А, В.
2. А, Б, В, Г.	6. А, В, Г.
3. Б.	7. Б.
4. А, Б, В.	8. Б.

9. 1) ...частини об'єднані в одне синтаксичне ціле за допомогою інтонування та співвідношення граматичних форм, а не сполучників і сполучних слів; 2) ...речення з однотипними частинами та речення з різнотипними частинами; 3) ...три групи: зі значенням одночасності, послідовності та зіставлення; 4) ...причинно-наслідкові, умовно-наслідкові, часові, допустові та ін.; 5) ...одночасність або послідовність дій та явищ.

10. В.	13. А-3; Б-2; В-4.	16. А-4; Б-2; В-1.
11. А.	14. А-2; Б-3; В-4; Г-1.	17. А-3; Б-2; В-4; Г-1.
12. Б.	15. А-2; Б-1; В-4.	18. А-4; Б-2; В-3; Г-1.

Тема «Складне синтаксичне ціле» (С. 62-64)

1. В.	5. Б.
2. Б.	6. А, В.
3. А, Б, Г.	7. Г.
4. Б.	

8. 1) ...групу кількох взаємопов'язаних за змістом і синтаксично речень, що складають більш повний розвиток думки у порівнянні з окремим реченням; 2) ...це нове, розвиток думки; 3) ...ланцюговий, паралельний, приєднувальний; 4) ...«підмет – підмет», «додаток – підмет», «додаток – додаток»; 5) ...приєднувального зв'язку; 6) синтаксичному уподібненні наступного речення попередньому.

9. 1) приєднувальний зв'язок; 2) паралельний зв'язок; 3) ланцюговий зв'язок; 4) кінцівка; 5) складне синтаксичне ціле.

10. Б.

11. В.

12. Б.

13. А-1; Б-3; В-2.

14. А-2; Б-1; В-3.

15. А-1; Б-3; В-2.

16. А-3; Б-1; В-2.

Тема «Текст та його головні характеристики» (С. 65-67)

1. Б.

2. Б, В, Г, І.

3. Б.

4. В.

5. Б.

6. А, Г, І.

7. А, В, Г.

8. Г.

9. 1) ...зв'язність, послідовність, завершеність викладу; 2) ...плану формально-логічних відношень; 3) ...лексичні, фонетичні та стилістичні засоби зв'язності тексту; 4) ...*І ЗРЕШТОЮ; І, НАСАМПЕРЕД; І ДО РЕЧІ; І ОСЬ; І СПРАВДІ; І ЩЕ; І НАЙГОЛОВНІШЕ;* 5) ...*ТА Й; ТА ОСЬ; ТА ГОЛОВНЕ; ТА ВОДНОЧАС;* 6) ...*АЛЕ В ТОЙ ЖЕ ЧАС; АЛЕ ДО ТОГО Ж; АЛЕ, КРИМ ТОГО; АЛЕ В ТИМ-ТО Й СПРАВА, ЩО.*

10. Б, В, Г.

11. Г.

12. В.

13. А-2; Б-1; В-3; Г-5; І-6.

14. А-3; Б-2; В-1; Г-4.

15. А-5; Б-1; В-3; Г-4.

Тема «Пряма та непряма мова» (С. 68-70)

1. А.

2. Б.

3. В, Г.

4. А, Б.

5. Б, В.

6. Б, В, Г.

7. А, Б, Г.

8. А.

9. 1) ...слова мовця без змін, дослівно; 2) ...слова мовця, які автор передає у формі пояснювальної частини складнопідрядного речення. 3) ...дослівне відтворення фрагмента чужого усного чи письмового висловлення зі збереженням усіх його граматичних та стилістичних особливостей; 4) ...а й вказують на те, де, коли, за яких обставин вона вимовлена, а також можуть називати дії, що супроводжують ці слова, емоційні стани, у яких вони вимовляються, тощо; 5) ...наукових текстах.

10. 1) пряма мова; 2) непряма мова; 3) діалог; 4) слова автора.

11. В.

12. Г.

13. В.

14. Г.

15. Г.

16. В.

17. Б.

18. Б.

19. А, Б, Г.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

*Дідківська Людмила Прокопівна
Швець Ганна Дмитрівна*

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА.
СИНТАКСИС (У ДВОХ ЧАСТИНАХ)
Частина 2. ТЕСТИ**

Навчальний посібник для іноземних студентів

Друкується за авторською редакцією

Комп'ютерна верстка Г. Д. Швець
Коректура авторів

Формат 60×84¹/₈. Ум. друк. арк. 9,06
Наклад 50 прим. Зам. № 20-045

Віддруковано в друкарні «Видавництво «Фенікс».
03067, м. Київ, вул. Шутова, 13Б
www.fenixprint.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК за № 271 від 07.12.2000